

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa /elektroniczny znacznik czasu/

DKPL.WK.0610.2.83.2021.ACY(11)

RM-0610-83-21

Pani Elżbieta WITEK

Marszałek Sejmu

Szanowna Pani Marszałek,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi

projekt ustawy o ratyfikacji Konwencji ramowej Rady Europy o wartości dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa, sporządzonej w Faro dnia 27 października 2005 r.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych zostali upoważnieni Minister Spraw Zagranicznych oraz Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu.

Z poważaniem,

Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o ratyfikacji Konwencji ramowej Rady Europy o wartości dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa, sporządzonej w Faro dnia 27 października 2005 r.

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Konwencji ramowej Rady Europy o wartości dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa, sporządzonej w Faro dnia 27 października 2005 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 27 października 2005 roku została sporządzona w Faro Konwencja ramowa Rady Europy o wartości dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa.

Po zaznajomieniu się z powyższą Konwencją, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną, zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego został wydany akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie, dnia

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Andrzej Duda

PREZES RADY MINISTRÓW

Mateusz Morawiecki

UZASADNIENIE

1. Wyjaśnienie potrzeby i celu związania Rzeczypospolitej Polskiej Konwencją ramową Rady Europy o wartości dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa

Konwencja ramowa Rady Europy o wartości dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa, zwana dalej „Konwencją”, została otwarta do podpisu przez państwa członkowskie Rady Europy w Faro w dniu 27 października 2005 r. Należy ona do tych aktów prawnych Rady Europy, które dotyczą wspólnych działań na rzecz ochrony i udostępniania dziedzictwa kulturowego, wzmocnienia jego roli w budowaniu tożsamości i różnorodności, a tym samym pokojowego dialogu między wspólnotami tworzącymi dziedzictwo europejskiego kręgu kulturowo-cywilizacyjnego. Ma charakter ramowy, gdyż określa jedynie ogólne cele i obszary działania. Tym samym tworzy wyłącznie ogólne zobowiązania do określonego działania. Jednocześnie dopuszcza możliwość przyjęcia alternatywnych rozwiązań, wynikających z tradycji prawnych danego państwa i prowadzonej przez nie polityki. Prace, które doprowadziły do przyjęcia Konwencji, zostały rozpoczęte w połowie lat dziewięćdziesiątych XX w., a ich bezpośrednią przyczyną była reakcja na ogromne zniszczenia w zasobach dziedzictwa kulturowego dokonane w trakcie działań wojennych w byłej Jugosławii. Stąd jednym z wątków Konwencji jest propagowanie poszanowania dla dziedzictwa kulturowego innych oraz promowanie różnorodności kulturowej w celu podkreślenia roli dziedzictwa kulturowego w budowaniu pokojowego i demokratycznego społeczeństwa. Konwencja stanowi także wyraz przekonania o konieczności włączenia każdego człowieka w proces definiowania dziedzictwa kulturowego i zarządzania tym dziedzictwem, jak też znaczenia działań związanych z upowszechnianiem dziedzictwa kulturowego dla wzrostu wspólnego poczucia tożsamości europejskiej.

Konwencja została ratyfikowana przez 21 państw oraz podpisana przez 7 kolejnych. Zgodnie z art. 18 ust. c weszła w życie 1 czerwca 2011 r., a więc pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia wyrażenia zgody przez dziesięć państw członkowskich Rady Europy na związanie się Konwencją. Ratyfikacja i wdrożenie Konwencji z Faro może stać się ważnym krokiem w przemianie sposobu postrzegania dziedzictwa kulturowego oraz potrzeby jego ochrony i płynących z niej korzyści zarówno przez decydentów, jak i społeczeństwo. Właściwe określenie, a następnie wyważenie interesu publicznego z interesem jednostek i poszczególnych społeczności, może przyczynić się także

do polepszenia procesów identyfikacji dziedzictwa, jego zachowania, ochrony i udostępniania, jak i demokratyzacji procesów zachodzących w ramach regulacji ochronnej.

2. Wskazanie różnic między dotychczasowym i projektowanym stanem prawnym

Konwencja nie ma charakteru zadaniowego, co wynika z jej ramowej formuły. Oznacza to, że nakreśla ona jedynie ramy celowościowe nowej polityki w stosunku do dziedzictwa kulturowego, co wpłynie na zmianę rozumienia sensu ochrony dziedzictwa kulturowego oraz jego znaczenia dla społeczeństwa. Konwencja wpisuje się w szereg międzynarodowych instrumentów prawnych ujmujących dziedzictwo kulturowe w sposób holistyczny i dynamiczny, przez co przyczyni się do aktualizacji założeń działań ochronnych. Dzięki wsparciu zaangażowania na poziomie oddolnym Konwencja może zwiększyć potencjał dziedzictwa kulturowego w budowaniu społeczeństwa demokratycznego. Ponadto, przez uruchomienie procesów budujących społeczną świadomość na temat roli dziedzictwa kulturowego jako zasobu wspierającego zrównoważony rozwój, Konwencja przyczyni się do szerszego udostępniania i kreatywnego wykorzystania dziedzictwa. Zawarta w Konwencji koncepcja wspólnego dziedzictwa Europy przyczyni się do pogłębienia dialogu, a tym samym budowy pokojowego i demokratycznego ładu.

Art. 1 – cele Konwencji

Zawarte w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka prawo każdego człowieka do swobodnego uczestniczenia w życiu kulturalnym obejmuje także prawo do dziedzictwa kulturowego. Uznanie przez państwa-strony Konwencji, że prawa związane z dziedzictwem kulturowym przynależą do tej kategorii praw człowieka, jest nadrzędnym celem Konwencji. Odwołując się do szerokiego i ogólnego art. 27 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencja pośrednio ukonkretnia zakres tego prawa oraz wspiera działania służące jego realizacji. Takim działaniem, a zarazem celem Konwencji, jest także uznanie indywidualnej (każdego człowieka), jak i zbiorowej (poszczególnych wspólnot) odpowiedzialności za dziedzictwo kulturowe. Państwo-strona Konwencji zobowiązuje się ponadto podkreślać, że celem ochrony dziedzictwa kulturowego i zrównoważonego korzystania z tego dziedzictwa jest rozwój człowieka oraz podnoszenie jakości jego życia. Obligatoryjne będzie wdrożenie postanowień Konwencji dotyczących wykorzystania dziedzictwa kulturowego w budowaniu pokoju i demokracji w procesie zrównoważonego rozwoju oraz w promowaniu różnorodności kulturowej, a także postanowień mających na celu rozszerzanie, w ramach posiadanych

kompetencji, współpracy między wszystkimi podmiotami zainteresowanymi dziedzictwem kulturowym.

W polskim systemie prawnym obowiązek stwarzania przez Rzeczpospolitą Polską warunków umożliwiających upowszechnianie i równy dostęp do dóbr kultury oraz zapewnienia każdemu wolności korzystania z tych dóbr wynika bezpośrednio z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; stanowią o tym odpowiednio przepisy art. 6 ust. 1 i art. 73.

Art. 2 – definicje

Każda wspólnota (wspólnota dziedzictwa) ma prawo do tworzenia własnego zasobu materialnego dziedzictwa pozostawionego przez wcześniejsze pokolenia, identyfikowanego jako wyraz wyznawanych przez nią wartości i wierzeń, a także posiadanej wiedzy i tradycji, który pragnie zachować i przekazać przyszłym pokoleniom. W rozumieniu Konwencji dziedzictwem kulturowym jest suma takich zasobów, uwzględniających też elementy środowiskowe, utworzonych przez różne wspólnoty dziedzictwa w oparciu o swoje własne wartości.

W polskim systemie prawnym pojęcie „dziedzictwo kulturowe” definiowane jest wyłącznie w ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską konwencjach międzynarodowych. Dotychczasowe definicje enumeratywnie wskazywały zakres tego pojęcia. Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego (Dz.U. z 1976 r. poz. 190) definiuje „dziedzictwo kulturalne” jako „zabytki”, „zespoły budowli” oraz „miejsca zabytkowe”. Z kolei Konwencja UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego (Dz. U. z 2011 r. poz. 1018) definiuje „niematerialne dziedzictwo kulturowe” jako „praktyki, wyobrażenia, przekazy, wiedzę i umiejętności – jak również związane z nimi instrumenty, przedmioty, artefakty i przestrzeń kulturową – które wspólnoty, grupy i, w niektórych przypadkach, jednostki uznają za część własnego dziedzictwa kulturowego. To niematerialne dziedzictwo kulturowe, przekazywane z pokolenia na pokolenie, jest stale odtwarzane przez wspólnoty i grupy w relacji z ich otoczeniem, oddziaływaniem przyrody i ich historią oraz zapewnia im poczucie tożsamości i ciągłości, przyczyniając się w ten sposób do wzrostu poszanowania dla różnorodności kulturowej oraz ludzkiej kreatywności”.

Definicja wprowadzana przez nowy instrument prawnomiędzynarodowy ma charakter najszerszy, definiując dziedzictwo nie przez jego składniki, ale funkcję dla społeczności. W polskim systemie prawnym taka definicja dotychczas nie obowiązywała.

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2021 r. poz. 710 i 954) definiuje jedynie pojęcie „zabytek”. Zgodnie z art. 3 pkt 1 tej ustawy zabytkiem jest nieruchomość lub rzecz ruchoma, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Art. 3 – wspólne dziedzictwo Europy

Konwencja wprowadza także pojęcie „wspólne dziedzictwo Europy”. Należy przez nie rozumieć całość dziedzictwa kulturowego Europy, które stanowi zbiór zasobów definiowanych przez przynależące wspólnoty. Całość ta stanowi wspólne źródło pamięci, tożsamości, spójności i kreatywności. Pojęcie to obejmuje także ideały, zasady i wartości, które wspierają rozwój pokojowego i stabilnego społeczeństwa zbudowanego na poszanowaniu praw człowieka, demokracji oraz państwa prawa, niezależnie, czy zostały wypracowane w okresach rozwoju czy też w okresach wojen i konfliktów. Koncepcja wspólnego dziedzictwa Europy podkreśla wielopoziomowe znaczenie poszczególnych zasobów dziedzictwa kulturowego, których identyfikacja i ochrona wzbogaca i umacnia poczucie nie tylko lokalnej czy krajowej, ale i europejskiej wspólnotowości.

W polskim systemie prawnym nie funkcjonuje dotychczas pojęcie „wspólnego dziedzictwa Europy”.

Art. 4 – prawa i odpowiedzialności dotyczące dziedzictwa kulturowego

W zakresie praw i obowiązków związanych z dziedzictwem kulturowym państwo-strona Konwencji będzie zobligowane do uznania prawa każdego (człowieka lub wspólnoty) do korzystania z dziedzictwa kulturowego oraz możliwości jego wzbogacania. Prawo to nie będzie mogło podlegać innym ograniczeniom niż ograniczenia wynikające z ochrony interesu publicznego oraz praw i wolności innych. Jednocześnie każdy (człowiek lub wspólnota) ma szanować dziedzictwo kulturowe innych wspólnot, a tym samym również wspólne dziedzictwo Europy, tak samo jak własne dziedzictwo kulturowe. Prawo do dziedzictwa kulturowego to możliwość uczestniczenia w dziedzictwie, pomagania w jego wzbogacaniu lub dodawaniu do niego nowych elementów, a także do korzystania z działań z nim związanych. Prawo określone w art. 4 nie ogranicza uprawnień osób, którym przysługuje prawo własności do obiektów będących elementami dziedzictwa. Jak bowiem stanowi art. 6, żadne z postanowień niniejszej Konwencji nie może być interpretowane w sposób, który

ograniczałby lub podważał prawa człowieka i podstawowe wolności, które mogą być chronione przez Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, w tym art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji gwarantujący prawo do niezakłóconego korzystania z własnego mienia.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, jak już wcześniej zostało wskazane, zgodnie z przepisem art. 73, zapewnia każdemu wolność korzystania z dóbr kultury, a jedyne ograniczenia tego prawa wynikają wyłącznie z innych praw i wolności zagwarantowanych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej zapewnia również poszanowanie dla dziedzictwa mniejszości narodowych i etnicznych, które mają możliwość, na podstawie przepisu art. 35 ust. 2, tworzenia instytucji, mających prawo uczestnictwa w rozstrzyganiu spraw dotyczących ich tożsamości kulturowej, w tym oczywiście także kwestii związanych z ochroną ich dziedzictwa kulturowego. W tym zakresie stosowne regulacje zawiera także ustawa z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 823).

Art. 5 – prawo i polityki dotyczące dziedzictwa kulturowego

Tworząc prawo oraz opracowując polityki dotyczące dziedzictwa kulturowego, należy brać pod uwagę następujące zasady. Podejmowane w interesie publicznym działania w stosunku do obiektów dziedzictwa kulturowego powinny być stosowne do znaczenia przypisywanego im przez określone wspólnoty dziedzictwa lub towarzyszący im interes społeczny. Znaczenie to należy zwiększać, prowadząc działania mające na celu rozpoznanie, badanie, interpretowanie, ochronę, konserwację oraz popularyzację dziedzictwa kulturowego. Należy także zapewnić uregulowania prawne rangi ustawowej, gwarantujące prawo do korzystania z dziedzictwa kulturowego oraz do jego wzbogacania. Uregulowania te nie powinny zawierać innych ograniczeń niż ograniczenia wynikające z ochrony interesu publicznego oraz praw i wolności innych. Powinny zapewniać poszanowanie dla dziedzictwa kulturowego innych wspólnot. Ponadto niezbędne jest tworzenie warunków gospodarczych i społecznych zachęcających do aktywnego udziału w działaniach dotyczących dziedzictwa kulturowego, a także zachęcanie do działań na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego ze względu na jego znaczenie dla zrównoważonego rozwoju i różnorodności kulturowej, a także współczesnej twórczości. Przy wartościowaniu dziedzictwa kulturowego nie należy kierować się jego pochodzeniem. Konieczne jest natomiast bezstronne traktowanie poszczególnych elementów dziedzictwa. A dla usprawnienia wdrażania postanowień Konwencji należy tworzyć zintegrowane strategie.

Ochrona dziedzictwa kulturowego jest obecnie definiowana w polskim prawie w sposób wąski, zgodny z dotychczasowym rozumieniem konwencyjnym. Do aktów regulujących ochronę dziedzictwa należy zaliczyć: ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w zakresie zabytków ruchomych, nieruchomych i archeologicznych; ustawę z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2020 r. poz. 902) w zakresie „gromadzenia i trwałej ochrony dóbr (...) kulturalnego dziedzictwa ludzkości o charakterze materialnym i niematerialnym”; ustawę z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164) oraz ustawę z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 2019 r. poz. 1479). Każda z ustaw wprowadza w swoim zakresie własny reżim ochrony dziedzictwa kulturowego.

Rozpoznanie, badanie, interpretowanie oraz popularyzację zasobów dziedzictwa kulturowego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej prowadzą wyspecjalizowane instytucje, dla których organizatorem jest Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, m.in. Narodowy Instytut Dziedzictwa, Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie, Narodowy Instytut Muzyki i Tańca, Biblioteka Narodowa, a także muzea i instytucje polityki pamięci. Prowadzą one również działania propagujące ochronę dziedzictwa kulturowego jako ważnego elementu zrównoważonego rozwoju i różnorodności kulturowej.

Na poziomie strategicznym dziedzictwo kulturowe ujmowane jest w ramach „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019–2022”, przyjętego uchwałą nr 82 Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2019 r. w sprawie „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019–2022” (M.P. poz. 808), którego jednym z celów jest „budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego”, również w aspekcie zrównoważonego rozwoju i różnorodności kulturowej. W ramach Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju od 2016 r. realizowane są dwa duże projekty strategiczne ukierunkowane na wspólnotowy aspekt dziedzictwa – „Niepodległa” oraz „Dziedzictwo buduje wspólnotę”.

Przyjęcie Konwencji powinno skutkować rozwinięciem krajowych narzędzi, o których mowa w art. 5.

Art. 6 – skutki Konwencji

Postanowienia Konwencji nie mogą ograniczać ani naruszać praw człowieka i jego wolności zagwarantowanych w innych dokumentach międzynarodowych, w tym w szczególności

w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka oraz w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Postanowienia Konwencji nie mogą być interpretowane w sposób, który ogranicza stosowanie innych, korzystniejszych norm dotyczących dziedzictwa kulturowego i środowiska wynikających z aktów prawnych krajowych lub międzynarodowych. Ponadto postanowienia Konwencji nie mogą być wykorzystywane jako podstawa do jakichkolwiek roszczeń dotyczących dziedzictwa kulturowego.

Art. 7 – dziedzictwo kulturowe i dialog

W celu wyeliminowania powodujących konflikty interpretacji dziedzictwa kulturowego państwo-strona Konwencji musi podejmować działania mające na celu inicjowanie dyskusji dotyczących metod prezentacji dziedzictwa kulturowego, a także akceptacji dla odmiennych interpretacji dziedzictwa kulturowego przez różne wspólnoty. W przypadkach gdy taką akceptację trudno osiągnąć, powinny być stosowane mechanizmy negocjacyjne, umożliwiające jej osiągnięcie. Dlatego też należy podkreślać rolę dziedzictwa kulturowego jako źródła pokojowego współistnienia. Służyć ma temu prezentacja sposobów, w jaki dziedzictwo kulturowe przyczynia się do wzrostu zaufania i wzajemnego zrozumienia między różnymi wspólnotami, a tym samym przyczynia się do rozwiązywania konfliktów, a także zapobiega ich powstawaniu. Te aspekty dziedzictwa kulturowego powinny być przedmiotem nauczania na wszystkich poziomach edukacji oraz w trakcie kształcenia ustawicznego.

W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356, z późn. zm.) już w podstawie programowej wychowania przedszkolnego jednym z jego celów jest rozbudzenie chęci poznawania innych kultur. W podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej jako cel nauczania wskazano przełamywanie stereotypów i kształtowanie postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania dla innych kultur, a także kształtowanie otwartości na inne kultury. Natomiast w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia jako cele nauczania wymieniono między innymi kształtowanie postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także postawy poszanowania dla innych kultur i tradycji, postawy ciekawości, tolerancji i otwartości wobec innych kultur oraz tolerancji wobec odmienności kulturowych i etnicznych. Ponadto w rozporządzeniu Ministra

Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. poz. 467, z późn. zm.) jako jeden z celów nauczania wskazano kształtowanie postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także postawy poszanowania dla innych kultur i tradycji we wszystkich podstawach nauczania dla szkół, których dotyczy rozporządzenie.

Art. 8 – środowisko, dziedzictwo i jakość życia

W procesach rozwoju gospodarczego, politycznego, społecznego i kulturalnego, a także w planowaniu przestrzennym, trzeba wykorzystywać analizy wpływu tych procesów na dziedzictwo kulturowe, a gdy wpływ ten jest szkodliwy, stosować zasadę ograniczania działań szkodliwych dla dziedzictwa kulturowego. Dziedzictwo kulturowe należy też wykorzystywać przy promowaniu zintegrowanego podejścia do polityki dotyczącej różnorodności kulturowej, biologicznej, geologicznej i krajobrazowej, jak też dla zapewnienia równowagi między tymi elementami. Powinno być ono także podstawą wzmacniania spójności społecznej, wokół której tworzy się poczucie wspólnej odpowiedzialności za miejsce swojego zamieszkania. Dziedzictwo kulturowe trzeba też wykorzystywać do promowania konieczności zapewnienia wysokiej jakości nowych rozwiązań wprowadzanych do środowiska, co spowoduje wyeliminowanie zagrożeń dla jego wartości.

Stosownie do przepisu art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247, z późn. zm.) projekty: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planu zagospodarowania przestrzennego, koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, a także programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju mogą wymagać opracowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Takiej samej oceny mogą wymagać także projekty: polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa i turystyki (art. 46 ust. 2). W przypadkach gdy zachodzi konieczność opracowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, sporządza się także prognozę oddziaływania na środowisko (art. 51 ust. 1). Prognoza ta zawiera między innymi analizę i ocenę przewidywanego oddziaływania na środowisko, w tym zabytki (art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. e tiret jedenaste). Ponadto przy planowaniu przedsięwzięć mogących znacząco

oddziaływać na środowisko sporządza się ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (art. 59 ust. 1).

Art. 9 – zrównoważone korzystanie z zasobów dziedzictwa kulturowego

Zrównoważone korzystanie z zasobów dziedzictwa kulturowego wymaga promowania poszanowania jego integralności oraz uwzględniania wartości przy podejmowaniu decyzji o wprowadzaniu zmian. Konieczne będzie także opracowanie i popularyzowanie zasad zrównoważonego zarządzania dziedzictwem kulturowym oraz zachęcanie do jego zachowania. Ponadto wszelkie przepisy techniczne będą musiały uwzględniać wymogi konserwatorskie. W działaniach konserwatorskich należy propagować używanie tradycyjnych materiałów, technik i umiejętności, a także ich wykorzystywanie we współczesnych realizacjach. Natomiast wysoką jakość tych działań powinien zapewnić system kwalifikacji zawodowych oraz akredytacji dla podmiotów podejmujących się te działania realizować.

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami uzależnia wprowadzenie zmian w zabytku wpisanym do rejestru zabytków od pozwolenia wydawanego przez wojewódzkiego konserwatora zabytków, co wynika z art. 36 ust. 1 tej ustawy. Wydając takie pozwolenie, wojewódzki konserwator zabytków powinien dokonywać oceny, czy proponowane zmiany nie naruszają wartości i integralności zabytku.

Wymagania techniczne, jakie muszą być spełniane w trakcie prowadzenia robót budowlanych, określa rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1065, z późn. zm.). Jednak zgodnie z tym rozporządzeniem możliwe są odstępstwa od tych wymagań, które mogą być wprowadzane w przypadku robót budowlanych realizowanych w obiektach zabytkowych. Odstępstwa te mają na celu zachowanie tradycyjnych rozwiązań stosowanych w dawnym budownictwie, a niedopuszczalnych już w nowo wznoszonych budynkach.

Przywołana już wyżej ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wymaga, na podstawie przepisów art. 37a–37e, aby działania wykonywane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków podejmowały wyłącznie osoby posiadające odpowiednie wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe.

Art. 10 – dziedzictwo kulturowe i działalność gospodarcza

Dla maksymalnego wykorzystania dziedzictwa kulturowego w celu prowadzenia zrównoważonego rozwoju gospodarczego niezbędne będzie propagowanie wiedzy o potencjale ekonomicznym dziedzictwa kulturowego i o możliwościach jego wykorzystywania. Natomiast w opracowywanych politykach rozwoju gospodarczego trzeba będzie uwzględniać charakter i znaczenie dziedzictwa kulturowego oraz jego integralność, bez naruszania posiadanych przez nie wartości.

W „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”, przyjętej uchwałą nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030” (M.P. poz. 1060), przewiduje się między innymi wspieranie działań na rzecz obszarów posiadających walory kulturowe, które stanowią o ich wysokiej atrakcyjności turystycznej (s. 53), jak też promocji turystyki, mającej na celu wzrost atrakcyjności obszarów o wysokich walorach kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych (s. 70).

Również w „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030” przyjętej uchwałą nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. w sprawie przyjęcia „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030” (M.P. poz. 1150) podkreśla się rolę, jaką odgrywają obiekty dziedzictwa kulturowego nie tylko w budowaniu tożsamości lokalnej społeczności, ale także podnoszeniu atrakcyjności tych miejsc (s. 63).

Art. 11 – struktura wspólnej odpowiedzialności publicznej za dziedzictwo kulturowe

Państwo-strona Konwencji będzie obowiązana do propagowania wspólnego działania administracji publicznej różnych szczebli w stosunku do dziedzictwa kulturowego, opartego na rozpoznanych wartościach tego dziedzictwa. W tym zakresie wskazane będzie opracowywanie innowacyjnych metod współpracy administracji publicznej z innymi podmiotami. Niezbędne będzie również wspieranie inicjatyw, będących uzupełnieniem działań administracji publicznej, podejmowanych w ramach wolontariatu. Należy ponadto zachęcać organizacje pozarządowe zajmujące się dziedzictwem kulturowym do angażowania się w ochronę tego dziedzictwa w interesie publicznym.

Polskie ustawodawstwo określa strukturę odpowiedzialności publicznej w odniesieniu do zabytków. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wskazuje zadania, które są realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego albo przez organy tych jednostek. Wszystkie te zadania, stosownie do przepisu art. 93 ust. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, są zadaniami własnymi

tych jednostek albo ich organów. Ponadto, zadania związane z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami zostały określone w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) oraz w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668, z późn. zm.).

Ochrona dziedzictwa narodowego jest tą częścią sfery zadań publicznych, w której może być prowadzona przez organizacje pozarządowe działalność pożytku publicznego. Stanowi o tym przepis art. 4 ust. 1 pkt 16 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, z późn. zm.). Natomiast przepis art. 5 ust. 1 tej samej ustawy stanowi, że organy administracji publicznej prowadzą działalność w sferze zadań publicznych, w tym w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Ustawa ta w przepisie art. 5 ust. 2 określa siedem form tego rodzaju współpracy.

Art. 12 – dostęp do dziedzictwa kulturowego i partycypacja demokratyczna

Państwo-strona Konwencji powinno zachęcać do udziału w procesie identyfikacji, badania, interpretacji, zachowania i udostępniania dziedzictwa kulturowego, jak też do publicznej dyskusji na temat możliwości wykorzystywania dziedzictwa kulturowego i korzyści z tego wynikających, jak najszersze kręgi społeczeństwa oraz uwzględniać wszystkie wartości dziedzictwa kulturowego, które przypisują mu poszczególne wspólnoty. Ponadto traktować wolontariat nie tylko jako partnera działań podejmowanych w stosunku do dziedzictwa kulturowego, ale także jako konstruktywnego krytyka prowadzonej wobec dziedzictwa kulturowego polityki. Konieczne będzie również podjęcie działań zapewniających szerszy dostęp do dziedzictwa kulturowego osobom młodym oraz z niepełnosprawnościami w celu poszerzenia ich wiedzy na temat wartości dziedzictwa kulturowego, potrzeby jego zachowania i ochrony, a także korzyści, jakie wynikają z korzystania z dziedzictwa kulturowego.

Art. 13 – dziedzictwo kulturowe i wiedza

Tematyka dotycząca dziedzictwa kulturowego powinna być prezentowana na wszystkich poziomach kształcenia, jeżeli nie jako odrębny przedmiot, to co najmniej jako źródło odniesienia dla innych dziedzin nauki. Tematyka ta powinna być także wykorzystywana w ramach kształcenia ustawicznego. Niezbędne będzie ponadto wspieranie interdyscyplinarnych badań dziedzictwa kulturowego i wspólnot dziedzictwa kulturowego

oraz ich wzajemnych zależności, z uwzględnieniem kontekstu środowiskowego. Państwo-strona Konwencji powinno także zachęcać do kształcenia ustawicznego w zawodach związanych z dziedzictwem kulturowym, a także wymiany wiedzy i doświadczeń w tym zakresie, nie tylko w ramach systemu kształcenia, ale także poza nim.

Stosownie do przepisu art. 46b ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910, z późn. zm.) minister właściwy do spraw oświaty i wychowania jest obowiązany w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ustalić wykaz zawodów szkolnictwa branżowego o szczególnym znaczeniu dla kultury i dziedzictwa narodowego. W obwieszczeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 września 2019 r. w sprawie wykazu zawodów szkolnictwa branżowego o szczególnym znaczeniu dla kultury i dziedzictwa narodowego (M.P. poz. 857) zostało wymienionych 21 takich zawodów. Wśród nich między innymi: cieśla, kamieniarz, zdun.

Art. 14 – dziedzictwo kulturowe i społeczeństwo informacyjne

Państwo-strona Konwencji zobowiązuje się do wykorzystywania technologii cyfrowych w celu zwiększenia dostępu do dziedzictwa kulturowego oraz korzyści z niego wynikających. W ramach tego zobowiązania będzie konieczne wspieranie inicjatyw promujących jakość merytoryczną tego rodzaju rozwiązań oraz dążących do zachowania różnorodności językowych i kulturowych w społeczeństwie, a także tworzenia międzynarodowych standardów w zakresie badań, konserwacji i bezpieczeństwa dziedzictwa kulturowego, z uwzględnieniem zwalczania nielegalnego obrotu dziedzictwem kulturowym. Ponadto niezbędne będzie usuwanie przeszkód w dostępie do informacji dotyczących dziedzictwa narodowego, przede wszystkim dla celów edukacyjnych, z zapewnieniem jednak ochrony praw do własności intelektualnej, również uznanie, że treści cyfrowe dotyczące dziedzictwa kulturowego nie mają negatywnego wpływu na jego ochronę.

Art. 15 – zobowiązania stron

Państwo-strona Konwencji będzie obowiązane na obszarze swojej właściwości do monitorowania aktów prawnych, polityk i praktyk dotyczących dziedzictwa kulturowego, pod kątem ich zgodności z zasadami określonymi w postanowieniach Konwencji. Ponadto będzie także gromadzić, przechowywać i przekazywać do wspólnego ogólnodostępnego systemu informacyjnego dane umożliwiające ocenę wdrażania postanowień Konwencji przez Radę Europy.

Art. 16 – mechanizm monitorowania

W celu monitorowania wdrażania postanowień Konwencji Komitet Ministrów powoła, na podstawie art. 17 Statutu Rady Europy, komitet albo wskaże inny już istniejący komitet. Do zadań tego komitetu będzie należało między innymi opracowanie regulaminu działania, zarządzanie wspólnym ogólnodostępnym systemem informacyjnym zawierającym dane umożliwiające ocenę wdrażania postanowień Konwencji, opracowywanie na wniosek opinii zawierających interpretacje treści Konwencji oraz ocen dotyczących wdrażania postanowień Konwencji.

Art. 17 – współpraca w działaniach następczych

Państwa-strony Konwencji zobowiązują się do wzajemnej współpracy, również za pośrednictwem Rady Europy, w działaniach promujących pojęcie „wspólne dziedzictwo Europy”. W tym celu wdrożą strategię współpracy na podstawie ustaleń wynikających z monitorowania wdrażania postanowień Konwencji przez poszczególne państwa-strony Konwencji. Będą także wspierać działania wielostronne i transgraniczne oraz współpracę regionalną na rzecz wdrażania tych strategii. Ponadto konieczne będzie także upowszechnianie i wzajemne udostępnianie dobrych praktyk w zakresie wdrażania postanowień Konwencji oraz informowanie o tym opinii publicznej.

Art. 18 – podpisanie i wejście w życie

Konwencja, w przypadku jej ratyfikowania, wejdzie w życie na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej w pierwszym dniu miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia złożenia Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy dokumentów ratyfikacyjnych.

Art. 19 – przystąpienie

Komitet Ministrów Rady Europy może zaprosić do przystąpienia do Konwencji państwo, które nie jest członkiem Rady Europy, oraz Unię Europejską. Decyzja w tej sprawie jest podejmowana większością dwóch trzecich oddanych głosów, przy wyrażeniu zgody przez wszystkich przedstawicieli umawiających się państw uprawnionych do zasiadania w Komitecie Ministrów.

Art. 20 – terytorialny zakres stosowania

Państwo-strona Konwencji, składając dokumenty ratyfikacyjne, może określić obszar lub obszary, na których postanowienia Konwencji będą obowiązywać. Rozszerzenie obszaru obowiązywania postanowień Konwencji wchodzi w życie w pierwszym dniu miesiąca

następującego po upływie trzech miesięcy od dnia złożenia oświadczenia w tej sprawie Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy. O zamiarze wycofania oświadczenia należy powiadomić Sekretarza Generalnego Rady Europy. Wchodzi ono w życie w pierwszym dniu miesiąca następującego po upływie sześciu miesięcy od dnia złożenia powiadomienia do Sekretarza Generalnego Rady Europy.

Art. 21 – wypowiedzenie

Państwo-strona Konwencji ma prawo wypowiedzieć Konwencję, kierując w tej sprawie powiadomienie do Sekretarza Generalnego Rady Europy. Wypowiedzenie wchodzi w życie w pierwszym dniu miesiąca następującego po upływie sześciu miesięcy od dnia złożenia powiadomienia.

Art. 22 – poprawki

Państwo-strona Konwencji ma prawo do zgłaszania zmiany postanowień Konwencji. Propozycje te zgłasza się Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy, który informuje o tym państwa członkowskie Rady Europy, inne państwa-strony Konwencji i Unię Europejską. Komitet po rozpatrzeniu propozycji zmian może je przyjąć większością trzech czwartych głosów i przekazać do zatwierdzenia Komitetowi Ministrów. Komitet Ministrów zatwierdza zmiany większością dwóch trzecich oddanych głosów, przy wyrażeniu zgody przez wszystkich przedstawicieli umawiających się państw uprawnionych do zasiadania w Komitecie Ministrów. Zatwierdzone przez Komitet Ministrów zmiany są przekazywane do zatwierdzenia państwom-stronom Konwencji. Zmiany wchodzi w życie w pierwszym dniu miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia, w którym dziesięć państw-stron Konwencji poinformowało Sekretarza Generalnego Rady Europy o ich zatwierdzeniu. Zmiany te obowiązują jednak wyłącznie na obszarze tych państw-stron Konwencji. W przypadku pozostałych państw-stron Konwencji zmiany na obszarze danego państwa-strony Konwencji wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia poinformowania przez nie Sekretarza Generalnego Rady Europy o ich przyjęciu.

Art. 23 – notyfikacje

Sekretarz Generalny Rady Europy informuje państwa członkowskie Rady Europy, inne państwa-strony Konwencji i Unię Europejską o terminach złożenia dokumentów ratyfikacyjnych, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia do Konwencji, o terminie wejścia

w życie postanowień Konwencji, o terminach złożenia proponowanych zmian i terminach ich wejścia w życie, a także o wydaniu wszelkich dokumentów dotyczących Konwencji.

Jak wynika z powyższego, na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej postanowienia Konwencji są już w znacznym stopniu realizowane. Nie oznacza to jednak, że w tym zakresie nie pozostało już nic do zrobienia. Ratyfikowanie Konwencji będzie dobrą podstawą do podjęcia tego rodzaju działań.

3. Wskazanie przewidywanych skutków politycznych, prawnych, społecznych, gospodarczych i finansowych związanych z wejściem w życie Konwencji wraz z określeniem źródeł finansowania

Skutki polityczne

Ratyfikowanie Konwencji będzie stanowiło wyraz poparcia Rzeczypospolitej Polskiej dla podejmowanych przez Radę Europy starań mających na celu budowanie europejskiej wspólnoty w oparciu o dziedzictwo kulturowe poszczególnych wspólnot zamieszkujących Europę. Nie powinno ono być źródłem konfliktów, ale stanowić wspólne europejskie dziedzictwo. Tak rozumiane dziedzictwo kulturowe będzie mogło stanowić podstawę budowy i rozwoju pokojowych i stabilnych społeczeństw, opartych na poszanowaniu praw człowieka, demokracji i praworządności. Ratyfikowanie Konwencji wyrazi poparcie dla działań wspierających realizację praw związanych z dziedzictwem kulturowym jako praw człowieka.

Skutki prawne

Postanowienia Konwencji nie są sprzeczne z polskim systemem prawnym. Polskie ustawodawstwo spełnia wymogi przepisów Konwencji, dlatego nie ma natychmiastowej potrzeby podejmowania działań legislacyjnych w tym zakresie. Wdrażanie postanowień Konwencji będzie wymagało podejmowania przez organy państwa działań organizacyjno-społecznych w odniesieniu do społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza wspólnot samorządowych oraz samoistnych zrzeszeń obywateli. W celu dynamizowania procesów społecznych państwo będzie podejmowało działania niewładcze, wykorzystując różne instrumenty prawne i finansowe (inicjowanie, edukowanie, koordynowanie, udzielanie wsparcia finansowego). Ponadto postanowienia Konwencji, jak wynika z art. 6 Konwencji, nie mogą być interpretowane w sposób, który ograniczałby istniejące prawa człowieka i wolności, skutkowałby derogacją innych norm dotyczących dziedzictwa lub środowiska, które mogą być korzystniejsze, ani stanowić podstawy do formułowania jakichkolwiek roszczeń dotyczących dziedzictwa kulturowego.

Skutki społeczne, gospodarcze i finansowe

Konwencja zakłada, że realizacja wskazanych w niej celów pozwoli wykorzystać potencjał dziedzictwa kulturowego dla tworzenia pokojowego i demokratycznego społeczeństwa oraz procesu zrównoważonego rozwoju i promowaniu różnorodności kulturowej, a także współdziałania między wszystkimi zainteresowanymi dziedzictwem kulturowym podmiotami publicznymi, instytucjonalnymi i prywatnymi. Właściwe wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego ma mieć pozytywny wpływ na proces rozwoju gospodarczego, społecznego i na rozwój kultury. Ponadto ma wzmocnić spójność społeczną przez wsparcie poczucia współodpowiedzialności za wspólną przestrzeń. Szczególnie istotne są działania na rzecz podkreślania wartości dziedzictwa kulturowego jako czynnika trwałego rozwoju ekonomicznego. Nowy sposób postrzegania dziedzictwa kulturowego powinien też przyczynić się do porozumienia między różnymi wspólnotami.

Przyjęcie Konwencji nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego w postaci zmniejszenia dochodów, zwiększania wydatków lub zmiany ich struktury. Realizacja działań związanych z wykonaniem postanowień Konwencji będzie finansowana w ramach środków budżetowych właściwych dysponentów, bez ubiegania się o dodatkowe środki na ten cel. Konieczne będzie utworzenie w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego stanowiska, w ramach którego prowadzone będzie monitorowanie aktów prawnych, polityk i praktyk dotyczących dziedzictwa kulturowego, pod kątem ich zgodności z zasadami określonymi w Konwencji, a także gromadzenie, przechowywanie i przekazywanie do wspólnego ogólnodostępnego systemu informacyjnego danych, umożliwiające ocenę wdrażania przez Rzeczpospolitą Polską postanowień Konwencji. Ponadto w ramach wdrażania postanowień Konwencji niezbędne będzie organizowanie szkoleń i konferencji, których tematem będzie w szczególności promocja zasobów dziedzictwa kulturowego poszczególnych wspólnot, znaczenie dziedzictwa dla rozwoju gospodarczego, a także roli dziedzictwa w integracji lokalnych społeczeństw.

4. Wyjaśnienie wyboru trybu związania Rzeczypospolitej Polskiej Konwencją oraz wyjaśnienia końcowe

Związanie Rzeczypospolitej Polskiej Konwencją nastąpi przez ratyfikację. Postanowienia Konwencji dotyczą spraw, które w polskim systemie prawnym muszą być uregulowane w ustawach. W takich przypadkach, stosownie do przepisu art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji

Rzeczypospolitej Polskiej, ratyfikowanie umowy międzynarodowej wymaga uprzedniej zgody na jej dokonanie wyrażonej w ustawie. Podstawą do ratyfikowania tej Konwencji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie jest także art. 89 ust. 1 pkt 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, gdyż przedmiotowa Konwencja dotyczy wolności, praw i obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji.

**Wykaz państw-sygnatariuszy
Konwencji ramowej Rady Europy
o wartości dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa,
sporządzonej w Faro dnia 27 października 2005 r.,
które nie stały się jeszcze jej stronami
(stan na dzień 8 czerwca 2021 r.)**

	<i>data podpisania</i>
Republika Albanii	27 października 2005 r.
Królestwo Belgii	25 czerwca 2012 r.
Republika Bułgarii	27 października 2005 r.
Republika Cypryjska	19 lutego 2021 r.
Królestwo Hiszpanii	12 grudnia 2018 r.
Rzeczpospolita Polska	10 maja 2021 r.
Republika San Marino	19 maja 2006 r.

**Wykaz państw, które są stronami
Konwencji ramowej Rady Europy
o wartości dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa,
sporządzonej w Faro dnia 27 października 2005 r.
(stan na dzień 8 czerwca 2021 r.)**

	<i>data wejścia w życie</i>
Republika Armenii	1 grudnia 2012 r.
Republika Austrii	1 maja 2015 r.
Bośnia i Hercegowina	1 czerwca 2011 r.
Czarnogóra	1 czerwca 2011 r.
Republika Chorwacji	1 czerwca 2011 r.
Republika Estońska	1 sierpnia 2021 r.
Republika Finlandii	1 września 2018 r.
Gruzja	1 czerwca 2011 r.
Republika Łotewska	1 czerwca 2011 r.
Wielkie Księstwo Luksemburga	1 września 2011 r.

Macedonia Północna	1 listopada 2011 r.
Republika Mołdawii	1 czerwca 2011 r.
Królestwo Norwegii	1 czerwca 2011 r.
Republika Portugalska	1 czerwca 2011 r.
Republika Serbii	1 czerwca 2011 r.
Republika Słowacka	1 grudnia 2013 r.
Republika Słowenii	1 czerwca 2011 r.
Konfederacja Szwajcarska	1 marca 2020 r.
Ukraina	1 maja 2014 r.
Węgry	1 marca 2013 r.
Republika Włoska	1 kwietnia 2021 r.

Konwencja ramowa Rady Europy o wartości dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa

Preambuła

Państwa członkowskie Rady Europy, sygnatariusze niniejszej Konwencji,

Biorąc pod uwagę, że jednym z celów Rady Europy jest osiągnięcie większej jedności między jej członkami w celu ochrony i wspierania ideałów i zasad, opartych na poszanowaniu praw człowieka, demokracji oraz praworządności, które to stanowią ich wspólne dziedzictwo;

Uznając potrzebę umiejscowienia człowieka i wartości społecznych w centrum pogłębionej i interdyscyplinarnej koncepcji dziedzictwa kulturowego;

Podkreślając wartość i potencjał dziedzictwa kulturowego dobrze wykorzystywanego jako czynnika zrównoważonego rozwoju, podnoszącego jakość życia w stale ewoluującym społeczeństwie;

Uznając, że każdy człowiek ma prawo do angażowania się w wybranym przez siebie obszarze dziedzictwa kulturowego, przy poszanowaniu praw i wolności innych ludzi, jako przejaw prawa do swobodnego uczestniczenia w życiu kulturalnym, przewidzianego w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych (1948) i zagwarantowanego w Międzynarodowym Pakcie Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych (1966);

Przekonane o potrzebie angażowania wszystkich członków społeczeństwa w ciągły proces definiowania dziedzictwa kulturowego i zarządzania nim,

Przekonane o słuszności polityk dotyczących dziedzictwa kulturowego i inicjatyw edukacyjnych, które traktują wszystkie dziedzictwa kulturowe w sposób sprawiedliwy i w ten sposób promują dialog między kulturami i religiami;

Odnosząc się do różnych instrumentów Rady Europy, a w szczególności do Europejskiej konwencji kulturalnej (1954), Konwencji o ochronie dziedzictwa architektonicznego Europy (1985), Europejskiej konwencji o ochronie dziedzictwa archeologicznego (poprawionej, 1992) oraz Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (2000); oraz

Przekonane o znaczeniu utworzenia ogólnoeuropejskich ram dla współpracy sprzyjających dynamicznemu wprowadzaniu rzeczonych zasad w życie,

Uzgodniły, co następuje:

Część I - Cele, definicje i zasady

Artykuł 1 - Cele Konwencji

Strony niniejszej Konwencji postanawiają:

- a) uznać, że prawa odnoszące się do dziedzictwa kulturowego są nieodłączną częścią prawa do uczestniczenia w życiu kulturalnym, określonego w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka;
- b) uznać indywidualną i zbiorową odpowiedzialność za dziedzictwo kulturowe;
- c) podkreślić, iż celem zachowania dziedzictwa kulturowego i zrównoważonego korzystania z tego dziedzictwa, jest rozwój człowieka oraz podniesienie jakości życia;
- d) przedsięwziąć konieczne działania mające na celu zastosowanie postanowień niniejszej Konwencji odnoszących się do:
 - roli dziedzictwa kulturowego w budowaniu pokojowego i demokratycznego społeczeństwa oraz w procesach zrównoważonego rozwoju i promowania różnorodności kulturowej;
 - większej synergii w obszarze kompetencji wszystkich zaangażowanych podmiotów publicznych, instytucjonalnych i prywatnych.

Artykuł 2 - Definicje

Dla celów niniejszej Konwencji,

- a) dziedzictwo kulturowe to zbiór zasobów odziedziczonych po przeszłych pokoleniach, które ludzie identyfikują, niezależnie od praw własności, jako odzwierciedlenie i wyraz swoich stale ewoluujących wartości, wierzeń, wiedzy i tradycji. Obejmuje ono także wszystkie aspekty środowiskowe wynikające z interakcji pomiędzy ludźmi i miejscem w czasie;
- b) wspólnota dziedzictwa kulturowego to społeczność, która składa się z ludzi przypisujących wartość określonemu aspektowi dziedzictwa kulturowego, i pragnących, w ramach działań publicznych, zachować i przekazać je przyszłym pokoleniom.

Artykuł 3 - Wspólne dziedzictwo Europy

Strony zgadzają się promować rozumienie wspólnego dziedzictwa Europy, które obejmuje:

- a) wszelkie formy dziedzictwa kulturowego w Europie, które razem stanowią wspólne źródło pamięci, zrozumienia, tożsamości, spójności i kreatywności, oraz
- b) ideały, zasady i wartości wywodzące się z doświadczenia zdobytego wraz z postępowaniem oraz z lekcji płynących z przeszłych konfliktów, które wspierają rozwój pokojowego i stabilnego społeczeństwa, oparte na poszanowaniu praw człowieka, demokracji oraz praworządności.

Artykuł 4 - Prawa i odpowiedzialności dotyczące dziedzictwa kulturowego

Strony uznają, że:

- a) każdy człowiek, indywidualnie lub wspólnie z innymi, ma prawo korzystać z dziedzictwa kulturowego oraz przyczyniać się do jego wzbogacania;
- b) każdy człowiek, indywidualnie lub wspólnie z innymi, jest zobowiązany do poszanowania dziedzictwa kulturowego innych ludzi, w takim samym stopniu jak własnego, i tym samym wspólnego dziedzictwa Europy;
- c) korzystanie z prawa do dziedzictwa kulturowego może podlegać jedynie takim ograniczeniom, które są niezbędne w społeczeństwie demokratycznym w celu ochrony interesu publicznego oraz praw i wolności innych ludzi.

Artykuł 5 - Prawo i polityki dotyczące dziedzictwa kulturowego

Strony zobowiązują się:

- a) uznać interes publiczny związany z elementami dziedzictwa kulturowego stosownie do przypisywanego im znaczenia w społeczeństwie;
- b) zwiększyć wartość dziedzictwa kulturowego poprzez jego identyfikację, badanie, interpretację, ochronę, konserwację i prezentację;
- c) zapewnić, w odpowiednim dla każdej ze Stron kontekście, istnienie przepisów ustawowych umożliwiających korzystanie z prawa do dziedzictwa kulturowego określonego w artykule 4;
- d) wspierać ogół warunków gospodarczych i społecznych sprzyjających uczestnictwu w działaniach związanych z dziedzictwem kulturowym;
- e) promować ochronę dziedzictwa kulturowego jako kluczowego czynnika we wspólnie wspieranych celach zrównoważonego rozwoju, różnorodności kulturowej oraz współczesnej twórczości;
- f) uznać wartość dziedzictwa kulturowego znajdującego się na terytoriach podlegających ich jurysdykcji, niezależnie od jego pochodzenia;
- g) opracować zintegrowane strategie, aby ułatwić wdrożenie postanowień niniejszej Konwencji.

Artykuł 6 - Skutki Konwencji

Żadne z postanowień niniejszej Konwencji nie może być interpretowane w sposób, który:

- a) ograniczałby lub podważał prawa człowieka i podstawowe wolności, które mogą być chronione przez dokumenty międzynarodowe, w tym w szczególności Powszechną Deklarację Praw Człowieka oraz Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności;
- b) naruszałby korzystniejsze postanowienia dotyczące dziedzictwa kulturowego oraz środowiska, które wynikają z innych krajowych lub międzynarodowych aktów prawnych;
- c) skutkowałby stworzeniem egzekwowlanych praw.

Część II - Wkład dziedzictwa kulturowego do rozwoju społeczeństwa i człowieka

Artykuł 7 - Dziedzictwo kulturowe i dialog

Strony zobowiązują się poprzez działania organów władzy publicznej oraz innych właściwych podmiotów:

- a) zachęcać do refleksji na temat etyki i metod prezentacji dziedzictwa kulturowego, a także szacunku dla różnorodności interpretacji;
- b) ustanowić mechanizmy pojednawcze w celu sprawiedliwego postępowania w sytuacjach, w których różne społeczności przypisują sprzeczne wartości temu samemu dziedzictwu kulturowemu;
- c) rozwijać wiedzę o dziedzictwie kulturowym jako źródle pokojowego współistnienia, które przez promowanie zaufania i wzajemnego zrozumienia przyczynia się do rozwiązywania konfliktów i zapobiegania im;
- d) włączać powyższe postulaty we wszystkie aspekty uczenia się przez całe życie oraz kształcenia.

Artykuł 8 - Środowisko, dziedzictwo i jakość życia

Strony zobowiązują się do wykorzystania wszelkich aspektów dziedzictwa kulturowego w celu:

- a) wzbogacania procesów rozwoju gospodarczego, politycznego, społecznego i kulturalnego, a także planowania przestrzennego, przez wykorzystanie analiz wpływu tych procesów na dziedzictwo kulturowe oraz, o ile to konieczne, przez przyjmowanie strategii ograniczania tego oddziaływania;
- b) promowania zintegrowanego podejścia do polityk dotyczących różnorodności kulturowej, biologicznej, geologicznej i krajobrazowej w celu osiągnięcia równowagi między tymi elementami;
- c) wzmacniania spójności społecznej przez wspieranie poczucia wspólnej odpowiedzialności za miejsce zamieszkania ludzi;
- d) promowania podnoszenia jakości przy wprowadzaniu nowoczesnych udoskonaleń w środowisku, nie stwarzających zagrożeń dla jego wartości kulturalnych.

Artykuł 9 - Zrównoważone korzystanie z dziedzictwa kulturowego

W celu zachowania dziedzictwa kulturowego, Strony zobowiązują się:

- a) promować poszanowanie integralności dziedzictwa kulturowego przez zapewnienie, by decyzje o wprowadzeniu zmian podejmowane były z uwzględnieniem wartości kulturalnych przypisywanych temu dziedzictwu;
- b) określić i promować zasady zrównoważonego zarządzania oraz zachęcać do jego zachowania;
- c) zapewnić, aby wszelkie ogólne przepisy techniczne uwzględniały szczególne wymagania dotyczące konserwacji dziedzictwa kulturowego;

- d) promować korzystanie z materiałów, technik oraz umiejętności opartych na tradycji oraz czerpać z ich potencjału we współczesnych zastosowaniach;
- e) promować wysoką jakość pracy poprzez system kwalifikacji zawodowych oraz akredytacji dla osób fizycznych, przedsiębiorstw i instytucji.

Artykuł 10 - Dziedzictwo kulturowe i działalność gospodarcza

W celu pełnego wykorzystania potencjału dziedzictwa kulturowego jako czynnika zrównoważonego rozwoju gospodarczego, Strony zobowiązują się:

- a) podnosić świadomość i wykorzystywać potencjał gospodarczy dziedzictwa kulturowego;
- b) uwzględnić szczególny charakter i znaczenie dziedzictwa kulturowego podczas opracowywania polityk gospodarczych;
- c) zapewnić, by polityki te uwzględniały integralność dziedzictwa kulturowego bez naruszania jego nieodłącznych wartości.

Część III - Wspólna odpowiedzialność za dziedzictwo kulturowe oraz partycypacja społeczna

Artykuł 11 – Organizacja odpowiedzialności publicznej za dziedzictwo kulturowe

W procesie zarządzania dziedzictwem kulturowym, Strony zobowiązują się:

- a) promować zintegrowane i oparte na rzetelnej informacji podejście organów władzy publicznej, we wszystkich sektorach i na wszystkich szczeblach;
- b) rozwijać prawne, finansowe i zawodowe ramy umożliwiające wspólne działanie organów władzy publicznej, ekspertów, właścicieli, inwestorów, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego;
- c) rozwijać innowacyjne metody współpracy organów władzy publicznej z innymi podmiotami;
- d) szanować i zachęcać do podejmowania inicjatyw wolontariatu, które stanowią uzupełnienie działań organów władzy publicznej;
- e) zachęcać organizacje pozarządowe zajmujące się konserwacją dziedzictwa do działania w interesie publicznym.

Artykuł 12 - Dostęp do dziedzictwa kulturowego i partycypacja demokratyczna

Strony zobowiązują się:

- a) zachęcać wszystkich do uczestnictwa w:
 - procesie identyfikacji, badania, interpretacji, ochrony, konserwacji i prezentowania dziedzictwa kulturowego;
 - publicznej refleksji i debacie na temat możliwości i wyzwań, jakie niesie ze sobą dziedzictwo kulturowe;
- b) uwzględnić wartość przypisywaną danemu dziedzictwu kulturowemu, z którym identyfikują się poszczególne społeczności;

- c) uznać rolę organizacji wolontariuszy, jako partnerów w działaniach, a także jako wyrazicieli konstruktywnej krytyki polityk dotyczących dziedzictwa kulturowego;
- d) podjąć działania w celu zapewnienia szerszej dostępności do dziedzictwa kulturowego, w szczególności wśród młodych ludzi i osób znajdujących się w trudnej sytuacji, tak aby zwiększyć świadomość wartości dziedzictwa, potrzeby jego zachowania i ochrony, oraz korzyści, które z niego wynikają.

Artykuł 13 - Dziedzictwo kulturowe i wiedza

Strony zobowiązują się:

- a) ułatwiać uwzględnienie wymiaru dziedzictwa kulturowego na wszystkich poziomach edukacji, niekoniecznie w postaci odrębnego przedmiotu, lecz jako bogate źródło odniesień w nauczaniu innych przedmiotów;
- b) wzmacniać powiązania pomiędzy edukacją o dziedzictwie kulturowym a kształceniem zawodowym;
- c) zachęcać do podejmowania badań interdyscyplinarnych w obszarze dziedzictwa kulturowego, wspólnot dziedzictwa, środowiska oraz ich wzajemnych zależności;
- d) zachęcać do ustawicznego szkolenia zawodowego i wymiany wiedzy oraz umiejętności, zarówno w ramach systemu szkolnictwa, jak i poza nim.

Artykuł 14 - Dziedzictwo kulturowe i społeczeństwo informacyjne

Strony zobowiązują się do wykorzystania technologii cyfrowych dla zwiększenia dostępu do dziedzictwa kulturowego oraz korzyści z niego wynikających, przez:

- a) zachęcanie do podejmowania inicjatyw promujących jakość treści oraz zmierzających do zapewnienia różnorodności języków oraz kultur w społeczeństwie informacyjnym;
- b) wspieranie na poziomie międzynarodowym kompatybilnych standardów badań, konserwacji, wzmocnienia i bezpieczeństwa dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym zwalczaniu nielegalnego obrotu dobrami kultury;
- c) dążenie do usuwania przeszkód w dostępie do informacji dotyczących dziedzictwa kulturowego, w szczególności do celów edukacyjnych, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony praw własności intelektualnej;
- d) uznanie, że tworzenie treści cyfrowych dotyczących dziedzictwa kulturowego nie stanowi uszczerbku dla konserwacji istniejącego dziedzictwa.

Część IV - Monitorowanie i współpraca

Artykuł 15 - Zobowiązania Stron

Strony zobowiązują się:

- a) rozwijać, poprzez Radę Europy, funkcję monitorowania ustawodawstwa, polityk i praktyk dotyczących dziedzictwa kulturowego, w zgodzie z zasadami przyjętymi przez niniejszą Konwencję;

- b) utrzymywać, rozwijać oraz dostarczać dane do wspólnego, ogólnodostępnego systemu informacyjnego, ułatwiającego ocenę poziomu realizacji zobowiązań Stron wynikających z niniejszej Konwencji.

Artykuł 16 - Mechanizm monitorowania

- a. Komitet Ministrów, zgodnie z artykułem 17 Statutu Rady Europy, powołuje odpowiedni komitet lub wskazuje już istniejący komitet, do monitorowania realizacji Konwencji, który będzie upoważniony do określenia zasad prowadzenia swoich spraw;
- b. Powołany komitet:
- ustanawia regulamin, jeżeli to konieczne;
 - zarządza wspólnym systemem informacyjnym, o którym mowa w artykule 15, dokonując przeglądu sposobów wywiązania się z poszczególnych zobowiązań niniejszej Konwencji;
 - na wniosek jednej lub większej liczby Stron, przedstawia opinię doradcą dotyczącą dowolnej kwestii związanej z interpretacją Konwencji, przy uwzględnieniu wszelkich dokumentów prawnych Rady Europy;
 - z inicjatywy jednej lub większej liczby Stron, podejmuje się oceny jednego lub wielu aspektów wdrażania Konwencji;
 - wspiera realizację postanowień niniejszej Konwencji w obszarze międzysektorowym, przez współpracę z innymi komitetami oraz uczestnictwo w innych inicjatywach Rady Europy;
 - składa Komitetowi Ministrów sprawozdanie ze swoich działań.

Komitet może angażować do swoich prac ekspertów i obserwatorów.

Artykuł 17 - Współpraca w działaniach następczych

Strony zobowiązują się do podjęcia współpracy wzajemnej oraz w ramach Rady Europy, dążąc do osiągnięcia celów i zachowania zasad określonych w Konwencji, a w szczególności promując rozumienie wspólnego dziedzictwa Europy, przez:

- a) wprowadzanie w życie strategii współpracy odnoszących się do priorytetów określonych w procesie monitorowania;
- b) wspieranie działań wielostronnych i transgranicznych, a także rozwijanie sieci współpracy regionalnej w celu wdrożenia tych strategii;
- c) wymianę, opracowywanie, kodyfikację i zapewnienie upowszechnienia dobrych praktyk;
- d) informowanie opinii publicznej o celach i wdrażaniu niniejszej Konwencji.

Każda ze Stron może, w drodze wzajemnego porozumienia, dokonywać ustaleń finansowych w celu ułatwienia współpracy międzynarodowej.

Część V - Postanowienia końcowe

Artykuł 18 - Podpisanie i wejście w życie

- a. Konwencja niniejsza jest otwarta do podpisu przez Państwa Członkowskie Rady Europy.
- b. Podlega ona ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu. Dokumenty ratyfikacyjne, przyjęcia lub zatwierdzenia zostaną złożone Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.
- c. Konwencja niniejsza wejdzie w życie w pierwszym dniu miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia, w którym dziesięć Państw Członkowskich wyrazi zgodę na związanie się Konwencją zgodnie z postanowieniami poprzedniego ustępu.
- d. W odniesieniu do każdego Państwa sygnatariusza, które w dalszej kolejności wyrazi swoją zgodę na związanie się niniejszą Konwencją, wejdzie ona w życie w pierwszym dniu miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia złożenia dokumentów ratyfikacyjnych, przyjęcia lub zatwierdzenia.

Artykuł 19 - Przystąpienie

- a. Po wejściu w życie niniejszej Konwencji, Komitet Ministrów Rady Europy może zaprosić każde Państwo niebędące członkiem Rady Europy, oraz Wspólnotę Europejską, do przystąpienia do Konwencji w drodze decyzji podjętej większością głosów, o której mowa w artykule 20 ustęp d Statutu Rady Europy, oraz jednogłośnie decyzją przedstawicieli umawiających się Państw uprawnionych do zasiadania w Komitecie Ministrów.
- b. W odniesieniu do każdego Państwa przystępującego, lub Wspólnoty Europejskiej w przypadku jej przystąpienia, niniejsza Konwencja wejdzie w życie w pierwszym dniu miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia złożenia dokumentu przystąpienia Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.

Artykuł 20 - Terytorialny zakres stosowania

- a. Każde Państwo może, w czasie podpisywania Konwencji lub składania dokumentów ratyfikacyjnych, przyjęcia i zatwierdzenia, określić terytorium lub terytoria, do których będzie stosować się niniejsza Konwencja.
- b. Każde Państwo może następnie, w dowolnym czasie, przez złożenie deklaracji Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy, rozszerzyć zakres stosowania niniejszej Konwencji, obejmując nim dowolne inne terytorium określone w deklaracji. W odniesieniu do takiego terytorium, Konwencja wejdzie w życie w pierwszym dniu miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia otrzymania przez Sekretarza Generalnego Rady Europy takiej deklaracji.
- c. Każda deklaracja złożona zgodnie z dwoma wcześniejszymi ustępami może, w odniesieniu do każdego terytorium określonego w takiej deklaracji, zostać wycofana w drodze notyfikacji złożonej Sekretarzowi Generalnemu. Wycofanie wejdzie w życie

w pierwszym dniu miesiąca następującego po upływie sześciu miesięcy od dnia otrzymania przez Sekretarza Generalnego Rady Europy takiej notyfikacji.

Artykuł 21 - Wypowiedzenie

- a. Każda Strona może w dowolnym czasie wypowiedzieć niniejszą Konwencję w drodze notyfikacji złożonej Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.
- b. Wypowiedzenie takie wejdzie w życie w pierwszym dniu miesiąca następującego po upływie sześciu miesięcy od dnia otrzymania przez Sekretarza Generalnego Rady Europy tej notyfikacji.

Artykuł 22 - Poprawki

- a. Każda Strona, a także komitet wskazany w artykule 16, może zaproponować poprawki do niniejszej Konwencji.
- b. Wszelkie propozycje poprawek zgłaszane są Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy, który poinformuje o nich Państwa Członkowskie Rady Europy, inne Strony, a także Państwa niebędące członkami oraz Wspólnotę Europejską, które zostały zaproszone do przystąpienia do Konwencji zgodnie z postanowieniami artykułu 19.
- c. Komitet rozpatrzy wszelkie zaproponowane poprawki i przedstawi Komitetowi Ministrów do zatwierdzenia tekst przyjęty większością trzech czwartych przedstawicieli Stron. Po zatwierdzeniu poprawek przez Komitet Ministrów większością głosów, o której mowa w artykule 20 ustęp d Statutu Rady Europy, oraz jednogłośnie przez Strony będące Państwami uprawnionymi do zasiadania w Komitecie Ministrów, tekst zostanie przekazany do zaakceptowania przez Strony.
- d. Każda poprawka, w odniesieniu do Stron, które ją zaakceptowały, wejdzie w życie w pierwszym dniu miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia, w którym dziesięć państw Członkowskich Rady Europy poinformowało Sekretarza Generalnego o jej akceptacji. W odniesieniu do jakiegokolwiek Strony, która zaakceptuje poprawkę w późniejszym terminie, wejdzie ona w życie w pierwszym dniu miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia, w którym taka Strona poinformowała Sekretarza Generalnego o swojej akceptacji.

Artykuł 23 - Notyfikacje

Sekretarz Generalny Rady Europy zawiadamia Państwa Członkowskie Rady Europy oraz każde Państwo, które przystąpiło lub zostało zaproszone do przystąpienia do niniejszej Konwencji, oraz Wspólnotę Europejską, po jej przystąpieniu lub zaproszeniu do przystąpienia do Konwencji, o:

- a) każdym podpisaniu;
- b) każdym złożeniu dokumentów ratyfikacyjnych, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia;
- c) każdej dacie wejścia w życie niniejszej Konwencji zgodnie z postanowieniami artykułów 18, 19 i 20;

- d) każdej poprawce do niniejszej Konwencji zaproponowanej zgodnie z artykułem 22, oraz dacie jej wejścia w życie;
- e) wszelkich innych aktach, deklaracjach, notyfikacjach lub informacjach dotyczących niniejszej Konwencji.

Na dowód czego niżej podpisani, należycie do tego upoważnieni, podpisali niniejszą Konwencję.

Sporządzono w Faro, dnia 27 października 2005 roku, w językach angielskim i francuskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne, w jednym egzemplarzu, który zostanie złożony w archiwum Rady Europy. Sekretarz Generalny Rady Europy przekaże uwierzytelnione odpisy każdemu z Państw Członkowskich Rady Europy oraz każdemu Państwu i Wspólnocie Europejskiej zaproszonym do przystąpienia do niniejszej Konwencji.

Za zgodność tłumaczenia z oryginałem

Urszula Ślęzak
Dyrektor Departamentu Współpracy z Zagranicą
/podpisano elektronicznie/

**Wykaz deklaracji i zastrzeżeń złożonych
do Konwencji ramowej Rady Europy
o wartości dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa,
sporządzonej w Faro dnia 27 października 2005 r.
(stan na dzień 8 czerwca 2021 r.)**

Królestwo Hiszpanii

Deklaracja zawarta w Nocie werbalnej Stałego Przedstawicielstwa Królestwa Hiszpanii, z dnia 12 grudnia 2018 r., przekazana Zastępcy Sekretarza Generalnego Rady Europy w czasie podpisywania dokumentu, w dniu 12 grudnia 2018 r.

Declaration contained in a Note verbale from the Permanent Representation of Spain, dated 12 December 2018, handed over to the Deputy Secretary General of the Council of Europe at the time of signature of the instrument, on 12 December 2018

Hiszpania uznaje, że niniejsza Konwencja może być interpretowana w sposób zgodny z jej obecnie obowiązującym ustawodawstwem dotyczącym dziedzictwa narodowego („Patrimonio Nacional”) i przeznaczaniem innych dóbr na cele użyteczności publicznej zgodnie z prawem krajowym i ustanowionym w jego ramach systemem.

Spain considers that this Convention can be interpreted in a manner that is consistent with its legislation currently in force with regards to National Heritage ("Patrimonio Nacional") and the assignment of other goods to public utility purposes according to national law and under the regime established therein.

Deklaracja zawarta w Nocie werbalnej Stałego Przedstawicielstwa Królestwa Hiszpanii, z dnia 12 grudnia 2018 r., przekazana Zastępcy Sekretarza Generalnego Rady Europy w czasie podpisywania dokumentu, w dniu 12 grudnia 2018 r.

Declaration contained in a Note verbale from the Permanent Representation of Spain, dated 12 December 2018, handed over to the Deputy Secretary General of the Council of Europe at the time of signature of the instrument, on 12 December 2018

W przypadku, gdyby niniejsza Konwencja ramowa miała zostać ratyfikowana przez Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej i rozciągnięta na Gibraltar, Hiszpania pragnie złożyć następującą deklarację:

In the event that this Framework Convention were to be ratified by the United Kingdom and extended to Gibraltar, Spain would like to make the following declaration:

1. Gibraltar jest nieautonomicznym terytorium, za którego stosunki międzynarodowe odpowiada Zjednoczone Królestwo i które podlega procesowi dekolonizacji zgodnie z odpowiednimi decyzjami i rezolucjami Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych.

1. Gibraltar is a non-autonomous territory whose international relations come under the responsibility of the United Kingdom and which is subject to a decolonisation process in accordance with the relevant decisions and resolutions of the General Assembly of the United Nations.

2. Władze Gibraltaru mają charakter lokalny i wykonują wyłącznie kompetencje wewnętrzne, które mają swoje źródło i podstawę w podziale i przypisaniu kompetencji wykonywanych przez Zjednoczone Królestwo zgodnie z jego ustawodawstwem wewnętrznym, jako suwerennego państwa, od którego wspomniane terytorium nieautonomiczne jest zależne.

3. W rezultacie, jakkolwiek udział władz Gibraltaru w stosowaniu niniejszej Konwencji ramowej będzie rozumiany wyłącznie jako część wewnętrznych kompetencji Gibraltaru i nie może być uznawany za zmieniające w jakkolwiek sposób to, co zostało ustalone w dwóch poprzednich ustępach.

4. Procedura przewidziana w „Ustaleniach dotyczących władz Gibraltaru w kontekście niektórych umów międzynarodowych”, które zostały przyjęte przez Hiszpanię i Zjednoczone Królestwo w dniu 19 grudnia 2007 r., jak również w „Uzgodnionych ustaleniach dotyczących władz Gibraltaru w kontekście dokumentów UE i WE oraz powiązanych traktatów” z dnia 19 kwietnia 2000 r. ma zastosowanie do Konwencji ramowej o wartości dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa.

5. Stosowanie niniejszej Konwencji ramowej do Gibraltaru nie powinno być interpretowane jako uznanie jakiegokolwiek prawa lub jakiegokolwiek sytuacji dotyczącej obszarów nieobjętych artykułem X Traktatu z Utrechtu z dnia 13 lipca 1713 r., zawartego między Królestwem Hiszpanii i Zjednoczonym Królestwem.

2. The authorities of Gibraltar have a local character and exercise exclusively internal competences which have their origin and their foundation in a distribution and attribution of competences performed by the United Kingdom in compliance with its internal legislation, in its capacity as sovereign State on which the mentioned non-autonomous territory is dependent.

3. As a result, any participation of the Gibraltarian authorities in the application of this Framework Convention will be understood as carried out exclusively as part of the internal competences of Gibraltar and cannot be considered to modify in any way what was established in the two previous paragraphs.

4. The procedure foreseen in the “Arrangements relating to Gibraltar authorities in the context of certain international treaties” which were adopted by Spain and the United Kingdom on 19 December 2007, as well as the “Agreed Arrangements relating to Gibraltar authorities in the context of EU and EC instruments and related treaties”, dated 19 April 2000, apply to Framework Convention on the Value of Cultural Heritage for Society.

5. The application of this Framework Convention to Gibraltar should not be interpreted as an acknowledgment of any right or any situation regarding areas not covered by Article X of the Treaty of Utrecht of 13 July 1713, concluded between the Crowns of Spain and of the United Kingdom.

Republika Mołdawii

Deklaracja zawarta w dokumencie ratyfikacyjnym złożonym w dniu 1 grudnia 2008 r.

Declaration contained in the instrument of ratification deposited on 1 December 2008

Republika Mołdawii deklaruje, że do czasu pełnego przywrócenia jej integralności terytorialnej postanowienia tej Konwencji będą stosowane jedynie na terytorium skutecznie kontrolowanym przez władze Republiki Mołdowy.

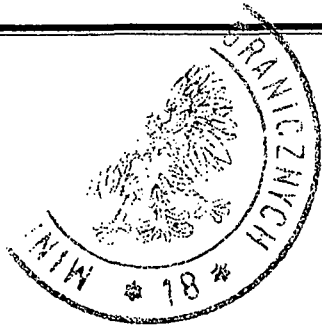
The Republic of Moldova declares that, until the full re-establishment of its territorial integrity, the provisions of the Convention will be applied only on the territory controlled effectively by the authorities of the Republic of Moldova.

Za zgodność tłumaczenia z oryginałem

Urszula Ślęzak

Dyrektor Departamentu Współpracy z Zagranicą

/podpisano elektronicznie/

COUNCIL OF EUROPE FRAMEWORK
CONVENTION ON THE VALUE OF
CULTURAL HERITAGE FOR SOCIETY

CONVENTION-CADRE
DU CONSEIL DE L'EUROPE
SUR LA VALEUR DU PATRIMOINE CULTUREL
POUR LA SOCIÉTÉ

Preamble

The member States of the Council of Europe, Signatories hereto,

Considering that one of the aims of the Council of Europe is to achieve greater unity between its members for the purpose of safeguarding and fostering the ideals and principles, founded upon respect for human rights, democracy and the rule of law, which are their common heritage;

Recognising the need to put people and human values at the centre of an enlarged and cross-disciplinary concept of cultural heritage;

Emphasising the value and potential of cultural heritage wisely used as a resource for sustainable development and quality of life in a constantly evolving society;

Recognising that every person has a right to engage with the cultural heritage of their choice, while respecting the rights and freedoms of others, as an aspect of the right freely to participate in cultural life enshrined in the United Nations Universal Declaration of Human Rights (1948) and guaranteed by the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (1966);

Convinced of the need to involve everyone in society in the ongoing process of defining and managing cultural heritage;

Convinced of the soundness of the principle of heritage policies and educational initiatives which treat all cultural heritages equitably and so promote dialogue among cultures and religions;

Referring to the various instruments of the Council of Europe, in particular the European Cultural Convention (1954), the Convention for the Protection of the Architectural Heritage of Europe (1985), the European Convention on the Protection of the Archaeological Heritage (1992, revised) and the European Landscape Convention (2000);

Convinced of the importance of creating a pan-European framework for co-operation in the dynamic process of putting these principles into effect;

Have agreed as follows:

Section I – Aims, definitions and principles

Article 1 – Aims of the Convention

The Parties to this Convention agree to:

- a recognise that rights relating to cultural heritage are inherent in the right to participate in cultural life, as defined in the Universal Declaration of Human Rights;

Préambule

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires de la présente Convention,

Considérant que l'un des buts du Conseil de l'Europe est de réaliser une union plus étroite entre ses membres, afin de sauvegarder et de promouvoir les idéaux et les principes fondés sur le respect des droits de l'homme, de la démocratie et de l'Etat de droit, qui sont leur patrimoine commun;

Reconnaissant la nécessité de placer la personne et les valeurs humaines au centre d'un concept élargi et transversal du patrimoine culturel;

Mettant en exergue la valeur et le potentiel du patrimoine culturel bien géré en tant que ressource de développement durable et de qualité de la vie dans une société en constante évolution;

Reconnaissant que toute personne a le droit, tout en respectant les droits et libertés d'autrui, de s'impliquer dans le patrimoine culturel de son choix comme un aspect du droit de prendre librement part à la vie culturelle consacré par la Déclaration universelle des droits de l'homme des Nations Unies (1948) et garanti par le Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels (1966);

Convaincus du besoin d'impliquer chacun dans le processus continu de définition et de gestion du patrimoine culturel;

Convaincus du bien-fondé des politiques du patrimoine et des initiatives pédagogiques qui traitent équitablement tous les patrimoines culturels et promeuvent ainsi le dialogue entre les cultures et entre les religions;

Se référant aux divers instruments du Conseil de l'Europe, en particulier la Convention culturelle européenne (1954), la Convention pour la sauvegarde du patrimoine architectural de l'Europe (1985), la Convention européenne pour la protection du patrimoine archéologique (1992, révisée) et la Convention européenne du paysage (2000);

Certains de l'intérêt existant à créer un cadre paneuropéen de coopération qui vienne favoriser le processus dynamique de mise en application effective de ces principes;

Sont convenus de ce qui suit:

Titre I – Objectifs, définitions et principes

Article 1 – Objectifs de la Convention

Les Parties à la présente Convention conviennent:

- a de reconnaître que le droit au patrimoine culturel est inhérent au droit de participer à la vie culturelle, tel que défini dans la Déclaration universelle des droits de l'homme;

- b recognise individual and collective responsibility towards cultural heritage;
- c emphasise that the conservation of cultural heritage and its sustainable use have human development and quality of life as their goal;
- d take the necessary steps to apply the provisions of this Convention concerning:
 - the role of cultural heritage in the construction of a peaceful and democratic society, and in the processes of sustainable development and the promotion of cultural diversity;
 - greater synergy of competencies among all the public, institutional and private actors concerned.

Article 2 – Definitions

For the purposes of this Convention,

- a cultural heritage is a group of resources inherited from the past which people identify, independently of ownership, as a reflection and expression of their constantly evolving values, beliefs, knowledge and traditions. It includes all aspects of the environment resulting from the interaction between people and places through time;
- b a heritage community consists of people who value specific aspects of cultural heritage which they wish, within the framework of public action, to sustain and transmit to future generations.

Article 3 –The common heritage of Europe

The Parties agree to promote an understanding of the common heritage of Europe, which consists of:

- a all forms of cultural heritage in Europe which together constitute a shared source of remembrance, understanding, identity, cohesion and creativity, and
- b the ideals, principles and values, derived from the experience gained through progress and past conflicts, which foster the development of a peaceful and stable society, founded on respect for human rights, democracy and the rule of law.

Article 4 – Rights and responsibilities relating to cultural heritage

The Parties recognise that:

- a everyone, alone or collectively, has the right to benefit from the cultural heritage and to contribute towards its enrichment;
- b everyone, alone or collectively, has the responsibility to respect the cultural heritage of others as much as their own heritage, and consequently the common heritage of Europe;
- c exercise of the right to cultural heritage may be subject only to those restrictions which are necessary in a democratic society for the protection of the public interest and the rights and freedoms of others.

Article 5 – Cultural heritage law and policies

The Parties undertake to:

- a recognise the public interest associated with elements of the cultural heritage in accordance with their importance to society;

- b de reconnaître une responsabilité individuelle et collective envers ce patrimoine culturel;
- c de faire ressortir que la conservation du patrimoine culturel et son utilisation durable ont comme but le développement humain et la qualité de la vie;
- d de prendre les mesures nécessaires pour l'application des dispositions de la présente Convention en ce qui concerne :
 - l'apport du patrimoine culturel dans l'édification d'une société pacifique et démocratique ainsi que dans le processus de développement durable et de promotion de la diversité culturelle;
 - la meilleure synergie des compétences entre tous les acteurs publics, institutionnels et privés concernés.

Article 2 – Définitions

Aux fins de la présente Convention,

- a le patrimoine culturel constitue un ensemble de ressources héritées du passé que des personnes considèrent, par-delà le régime de propriété des biens, comme un reflet et une expression de leurs valeurs, croyances, savoirs et traditions en continuelle évolution. Cela inclut tous les aspects de l'environnement résultant de l'interaction dans le temps entre les personnes et les lieux;
- b une communauté patrimoniale se compose de personnes qui attachent de la valeur à des aspects spécifiques du patrimoine culturel qu'elles souhaitent, dans le cadre de l'action publique, maintenir et transmettre aux générations futures.

Article 3 – Patrimoine commun de l'Europe

Les Parties conviennent de promouvoir une reconnaissance du patrimoine commun de l'Europe qui recouvre :

- a tous les patrimoines culturels en Europe constituant dans leur ensemble une source partagée de mémoire, de compréhension, d'identité, de cohésion et de créativité; et,
- b les idéaux, les principes et les valeurs, issus de l'expérience des progrès et des conflits passés, qui favorisent le développement d'une société de paix et de stabilité fondée sur le respect des droits de l'homme, de la démocratie et de l'Etat de droit.

Article 4 – Droits et responsabilités concernant le patrimoine culturel

Les Parties reconnaissent :

- a que toute personne, seule ou en commun, a le droit de bénéficier du patrimoine culturel et de contribuer à son enrichissement;
- b qu'il est de la responsabilité de toute personne, seule ou en commun, de respecter aussi bien le patrimoine culturel des autres que son propre patrimoine et en conséquence le patrimoine commun de l'Europe;
- c que l'exercice du droit au patrimoine culturel ne peut faire l'objet que des seules restrictions qui sont nécessaires dans une société démocratique à la protection de l'intérêt public, des droits et des libertés d'autrui.

Article 5 – Droit et politiques du patrimoine culturel

Les Parties s'engagent :

- a à reconnaître l'intérêt public qui s'attache aux éléments du patrimoine culturel en fonction de leur importance pour la société;

- b enhance the value of the cultural heritage through its identification, study, interpretation, protection, conservation and presentation;
- c ensure, in the specific context of each Party, that legislative provisions exist for exercising the right to cultural heritage as defined in Article 4;
- d foster an economic and social climate which supports participation in cultural heritage activities;
- e promote cultural heritage protection as a central factor in the mutually supporting objectives of sustainable development, cultural diversity and contemporary creativity;
- f recognise the value of cultural heritage situated on territories under their jurisdiction, regardless of its origin;
- g formulate integrated strategies to facilitate the implementation of the provisions of this Convention.

Article 6 – Effects of the Convention

No provision of this Convention shall be interpreted so as to:

- a limit or undermine the human rights and fundamental freedoms which may be safeguarded by international instruments, in particular, the Universal Declaration of Human Rights and the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms;
- b affect more favourable provisions concerning cultural heritage and environment contained in other national or international legal instruments;
- c create enforceable rights.

Section II – Contribution of cultural heritage to society and human development

Article 7 – Cultural heritage and dialogue

The Parties undertake, through the public authorities and other competent bodies, to:

- a encourage reflection on the ethics and methods of presentation of the cultural heritage, as well as respect for diversity of interpretations;
- b establish processes for conciliation to deal equitably with situations where contradictory values are placed on the same cultural heritage by different communities;
- c develop knowledge of cultural heritage as a resource to facilitate peaceful co-existence by promoting trust and mutual understanding with a view to resolution and prevention of conflicts;
- d integrate these approaches into all aspects of lifelong education and training.

Article 8 – Environment, heritage and quality of life

The Parties undertake to utilise all heritage aspects of the cultural environment to:

- a enrich the processes of economic, political, social and cultural development and land-use planning, resorting to cultural heritage impact assessments and adopting mitigation strategies where necessary;

- b à valoriser le patrimoine culturel à travers son identification, son étude, son interprétation, sa protection, sa conservation et sa présentation;
- c à assurer, dans le contexte particulier de chaque Partie, l'existence de mesures législatives relatives aux modalités d'exercice du droit au patrimoine culturel défini à l'article 4;
- d à favoriser un environnement économique et social propice à la participation aux activités relatives au patrimoine culturel;
- e à promouvoir la protection du patrimoine culturel comme un élément majeur des objectifs conjugués du développement durable, de la diversité culturelle et de la création contemporaine;
- f à reconnaître la valeur du patrimoine culturel situé sur les territoires relevant de leur juridiction, quelle que soit son origine;
- g à élaborer des stratégies intégrées pour faciliter la réalisation des dispositions de la présente Convention.

Article 6 – Effets de la Convention

Aucune des dispositions de la présente Convention ne sera interprétée :

- a comme limitant ou portant atteinte aux droits de l'homme et aux libertés fondamentales qui pourraient être sauvegardés par des instruments internationaux, notamment par la Déclaration universelle des droits de l'homme et par la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales;
- b comme affectant les dispositions plus favorables concernant le patrimoine culturel et l'environnement qui figurent dans d'autres instruments juridiques nationaux ou internationaux;
- c comme créant des droits exécutoires.

Titre II – Apport du patrimoine culturel à la société et au développement humain

Article 7 – Patrimoine culturel et dialogue

Les Parties s'engagent, à travers l'action des pouvoirs publics et des autres organes compétents :

- a à encourager la réflexion sur l'éthique et sur les méthodes de présentation du patrimoine culturel ainsi que le respect de la diversité des interprétations;
- b à établir des processus de conciliation pour gérer de façon équitable les situations où des valeurs contradictoires sont attribuées au même patrimoine par diverses communautés;
- c à accroître la connaissance du patrimoine culturel comme une ressource facilitant la coexistence pacifique en promouvant la confiance et la compréhension mutuelle dans une perspective de résolution et de prévention des conflits;
- d à intégrer ces démarches dans tous les aspects de l'éducation et de la formation tout au long de la vie.

Article 8 – Environnement, patrimoine et qualité de la vie

Les Parties s'engagent à utiliser tous les aspects patrimoniaux de l'environnement culturel :

- a pour enrichir les processus du développement économique, politique, social et culturel, et l'aménagement du territoire, en recourant, si nécessaire, à des études d'impact culturel et à des stratégies de réduction des dommages;

- b promote an integrated approach to policies concerning cultural, biological, geological and landscape diversity to achieve a balance between these elements;
- c reinforce social cohesion by fostering a sense of shared responsibility towards the places in which people live;
- d promote the objective of quality in contemporary additions to the environment without endangering its cultural values.

Article 9 – Sustainable use of the cultural heritage

To sustain the cultural heritage, the Parties undertake to:

- a promote respect for the integrity of the cultural heritage by ensuring that decisions about change include an understanding of the cultural values involved;
- b define and promote principles for sustainable management, and to encourage maintenance;
- c ensure that all general technical regulations take account of the specific conservation requirements of cultural heritage;
- d promote the use of materials, techniques and skills based on tradition, and explore their potential for contemporary applications;
- e promote high-quality work through systems of professional qualifications and accreditation for individuals, businesses and institutions.

Article 10 – Cultural heritage and economic activity

In order to make full use of the potential of the cultural heritage as a factor in sustainable economic development, the Parties undertake to:

- a raise awareness and utilise the economic potential of the cultural heritage;
- b take into account the specific character and interests of the cultural heritage when devising economic policies; and
- c ensure that these policies respect the integrity of the cultural heritage without compromising its inherent values.

Section III – Shared responsibility for cultural heritage and public participation

Article 11 – The organisation of public responsibilities for cultural heritage

In the management of the cultural heritage, the Parties undertake to:

- a promote an integrated and well-informed approach by public authorities in all sectors and at all levels;
- b develop the legal, financial and professional frameworks which make possible joint action by public authorities, experts, owners, investors, businesses, non-governmental organisations and civil society;
- c develop innovative ways for public authorities to co-operate with other actors;
- d respect and encourage voluntary initiatives which complement the roles of public authorities;

- b pour promouvoir une approche intégrée des politiques relatives à la diversité culturelle, biologique, géologique et paysagère visant un équilibre entre ces composantes;
- c pour renforcer la cohésion sociale en favorisant le sentiment de responsabilité partagée envers l'espace de vie commun;
- d pour promouvoir un objectif de qualité pour les créations contemporaines s'insérant dans l'environnement sans mettre en péril ses valeurs culturelles.

Article 9 – Usage durable du patrimoine culturel

Pour faire perdurer le patrimoine culturel, les Parties s'engagent :

- a à promouvoir le respect de l'intégrité du patrimoine culturel en s'assurant que les décisions d'adaptation incluent une compréhension des valeurs culturelles qui lui sont inhérentes;
- b à définir et à promouvoir des principes de gestion durable, et à encourager l'entretien;
- c à s'assurer que les besoins spécifiques de la conservation du patrimoine culturel sont pris en compte dans toutes les réglementations techniques générales;
- d à promouvoir l'utilisation des matériaux, des techniques et du savoir-faire issus de la tradition, et à explorer leur potentiel dans la production contemporaine;
- e à promouvoir la haute qualité des interventions à travers des systèmes de qualification et d'accréditation professionnelles des personnes, des entreprises et des institutions.

Article 10 – Patrimoine culturel et activité économique

En vue de valoriser le potentiel du patrimoine culturel en tant que facteur de développement économique durable, les Parties s'engagent :

- a à accroître l'information sur le potentiel économique du patrimoine culturel et à l'utiliser;
- b à prendre en compte le caractère spécifique et les intérêts du patrimoine culturel dans l'élaboration des politiques économiques; et
- c à veiller à ce que ces politiques respectent l'intégrité du patrimoine culturel sans compromettre ses valeurs intrinsèques.

Titre III – Responsabilité partagée envers le patrimoine culturel et participation du public

Article 11 – Organisation des responsabilités publiques en matière de patrimoine culturel

Dans la gestion du patrimoine culturel, les Parties s'engagent :

- a à promouvoir une approche intégrée et bien informée de l'action des pouvoirs publics dans tous les secteurs et à tous les niveaux;
- b à développer les cadres juridiques, financiers et professionnels qui permettent une action combinée de la part des autorités publiques, des experts, des propriétaires, des investisseurs, des entreprises, des organisations non gouvernementales et de la société civile;
- c à développer des pratiques innovantes de coopération des autorités publiques avec d'autres intervenants;
- d à respecter et à encourager des initiatives bénévoles complémentaires à la mission des pouvoirs publics;

- e encourage non-governmental organisations concerned with heritage conservation to act in the public interest.

Article 12 – Access to cultural heritage and democratic participation

The Parties undertake to:

- a encourage everyone to participate in:
 - the process of identification, study, interpretation, protection, conservation and presentation of the cultural heritage ;
 - public reflection and debate on the opportunities and challenges which the cultural heritage represents;
- b take into consideration the value attached by each heritage community to the cultural heritage with which it identifies;
- c recognise the role of voluntary organisations both as partners in activities and as constructive critics of cultural heritage policies;
- d take steps to improve access to the heritage, especially among young people and the disadvantaged, in order to raise awareness about its value, the need to maintain and preserve it, and the benefits which may be derived from it.

Article 13 – Cultural heritage and knowledge

The Parties undertake to:

- a facilitate the inclusion of the cultural heritage dimension at all levels of education, not necessarily as a subject of study in its own right, but as a fertile source for studies in other subjects;
- b strengthen the link between cultural heritage education and vocational training;
- c encourage interdisciplinary research on cultural heritage, heritage communities, the environment and their inter-relationship;
- d encourage continuous professional training and the exchange of knowledge and skills, both within and outside the educational system.

Article 14 – Cultural heritage and the information society

The Parties undertake to develop the use of digital technology to enhance access to cultural heritage and the benefits which derive from it, by:

- a encouraging initiatives which promote the quality of contents and endeavour to secure diversity of languages and cultures in the information society;
- b supporting internationally compatible standards for the study, conservation, enhancement and security of cultural heritage, whilst combating illicit trafficking in cultural property;
- c seeking to resolve obstacles to access to information relating to cultural heritage, particularly for educational purposes, whilst protecting intellectual property rights;
- d recognising that the creation of digital contents related to the heritage should not prejudice the conservation of the existing heritage.

- e à encourager les organisations non gouvernementales concernées par la conservation du patrimoine d'intervenir dans l'intérêt public.

Article 12 – Accès au patrimoine culturel et participation démocratique

Les Parties s'engagent :

- a à encourager chacun à participer :
 - au processus d'identification, d'étude, d'interprétation, de protection, de conservation et de présentation du patrimoine culturel ;
 - à la réflexion et au débat publics sur les chances et les enjeux que le patrimoine culturel représente ;
- b à prendre en considération la valeur attachée au patrimoine culturel auquel s'identifient les diverses communautés patrimoniales ;
- c à reconnaître le rôle des organisations bénévoles à la fois comme partenaire d'intervention et comme facteurs de critique constructive des politiques du patrimoine culturel ;
- d à prendre des mesures pour améliorer l'accès au patrimoine, en particulier auprès des jeunes et des personnes défavorisées, en vue de la sensibilisation à sa valeur, à la nécessité de l'entretenir et de le préserver, et aux bénéfices que l'on peut en tirer.

Article 13 – Patrimoine culturel et savoir

Les Parties s'engagent :

- a à faciliter l'insertion de la dimension patrimoniale culturelle à tous les niveaux de l'enseignement, pas nécessairement en tant qu'objet d'étude spécifique, mais comme un moyen propice d'accès à d'autres domaines de connaissance ;
- b à renforcer le lien entre l'enseignement dans le domaine du patrimoine culturel et la formation continue ;
- c à encourager la recherche interdisciplinaire sur le patrimoine culturel, les communautés patrimoniales, l'environnement et leurs relations ;
- d à encourager la formation professionnelle continue et l'échange des connaissances et de savoir-faire à l'intérieur et à l'extérieur du système d'enseignement.

Article 14 – Patrimoine culturel et société de l'information

Les Parties s'engagent à développer l'utilisation des techniques numériques pour améliorer l'accès au patrimoine culturel et aux bénéfices qui en découlent :

- a en encourageant les initiatives qui favorisent la qualité des contenus et tendent à garantir la diversité des langues et des cultures dans la société de l'information ;
- b en favorisant des normes compatibles à l'échelon international relatives à l'étude, à la conservation, à la mise en valeur et à la sécurité du patrimoine culturel, tout en luttant contre le trafic illicite en matière de biens culturels ;
- c en visant à lever les obstacles en matière d'accès à l'information relative au patrimoine culturel, en particulier à des fins pédagogiques, tout en protégeant les droits de propriété intellectuelle ;
- d en ayant conscience que la création de contenus numériques relatifs au patrimoine ne devrait pas nuire à la conservation du patrimoine existant.

Section IV – Monitoring and co-operation

Article 15 – Undertakings of the Parties

The Parties undertake to:

- a develop, through the Council of Europe, a monitoring function covering legislations, policies and practices concerning cultural heritage, consistent with the principles established by this Convention;
- b maintain, develop and contribute data to a shared information system, accessible to the public, which facilitates assessment of how each Party fulfils its commitments under this Convention.

Article 16 – Monitoring mechanism

- a The Committee of Ministers, pursuant to Article 17 of the Statute of the Council of Europe, shall nominate an appropriate committee or specify an existing committee to monitor the application of the Convention, which will be authorised to make rules for the conduct of its business;
- b The nominated committee shall:
 - establish rules of procedure as necessary;
 - manage the shared information system referred to in Article 15, maintaining an overview of the means by which each commitment under this Convention is met;
 - at the request of one or more Parties, give an advisory opinion on any question relating to the interpretation of the Convention, taking into consideration all Council of Europe legal instruments;
 - on the initiative of one or more Parties, undertake an evaluation of any aspect of their implementation of the Convention;
 - foster the trans-sectoral application of this Convention by collaborating with other committees and participating in other initiatives of the Council of Europe;
 - report to the Committee of Ministers on its activities.

The committee may involve experts and observers in its work.

Article 17 – Co-operation in follow-up activities

The Parties undertake to co-operate with each other and through the Council of Europe in pursuing the aims and principles of this Convention, and especially in promoting recognition of the common heritage of Europe, by:

- a putting in place collaborative strategies to address priorities identified through the monitoring process;
- b fostering multilateral and transfrontier activities, and developing networks for regional co-operation in order to implement these strategies;
- c exchanging, developing, codifying and assuring the dissemination of good practices;
- d informing the public about the aims and implementation of this Convention.

Any Parties may, by mutual agreement, make financial arrangements to facilitate international co-operation.

Titre IV – Suivi et coopération

Article 15 – Engagement des Parties

Les Parties s'engagent :

- a à développer, à travers le Conseil de l'Europe, une fonction de suivi portant sur les législations, les politiques et les pratiques en matière de patrimoine culturel, conformément aux principes énoncés par la présente Convention ;
- b à maintenir, à développer et à alimenter en données un système partagé d'information, accessible au public, qui facilite l'évaluation de la mise en œuvre par chaque Partie des engagements résultant de la présente Convention.

Article 16 – Mécanisme de suivi

- a Le Comité des Ministres, conformément à l'article 17 du Statut du Conseil de l'Europe, instituera un comité approprié ou désignera un comité déjà existant chargé du suivi de l'application de la Convention et habilité à définir les modalités d'exercice de sa mission ;
- b Le comité ainsi désigné :
 - établit des règles de procédure en tant que de besoin ;
 - supervise le système partagé d'information visé à l'article 15 en établissant un rapport d'ensemble sur la mise en œuvre des engagements liés à la Convention ;
 - formule un avis consultatif sur toute question d'une ou de plusieurs Parties relative à l'interprétation de la Convention, en prenant en considération tous les instruments juridiques du Conseil de l'Europe ;
 - à l'initiative d'une ou de plusieurs Parties, entreprend une évaluation de l'un ou l'autre aspect de leur application de la Convention ;
 - encourage la mise en œuvre transsectorielle de la présente Convention en collaborant avec d'autres comités et en participant à d'autres initiatives du Conseil de l'Europe ;
 - fait rapport au Comité des Ministres sur ses activités.

Le comité peut associer à ses travaux des experts et des observateurs.

Article 17 – Coopération à travers les activités de suivi

Les Parties s'engagent à coopérer entre elles et à travers le Conseil de l'Europe dans la poursuite des objectifs et des principes de cette Convention, particulièrement dans la promotion de la reconnaissance du patrimoine commun de l'Europe :

- a en mettant en place des stratégies de collaboration répondant aux priorités retenues dans le processus de suivi ;
- b en promouvant les activités multilatérales et transfrontalières, et en développant des réseaux de coopération régionale afin de mettre en œuvre ces stratégies ;
- c en échangeant, en développant, en codifiant et en assurant la diffusion de bonnes pratiques ;
- d en informant le public sur les objectifs et la mise en œuvre de la Convention.

Des Parties peuvent, par accord mutuel, établir des arrangements financiers facilitant la coopération internationale.

Section V – Final clauses

Article 18 – Signature and entry into force

- a This Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe.
- b It shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.
- c This Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which ten member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of the preceding paragraph.
- d In respect of any signatory State which subsequently expresses its consent to be bound by it, this Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 19 – Accession

- a After the entry into force of this Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe may invite any State not a member of the Council of Europe, and the European Community, to accede to the Convention by a decision taken by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe and by the unanimous vote of the representatives of the Contracting States entitled to sit on the Committee of Ministers.
- b In respect of any acceding State, or the European Community in the event of its accession, this Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 20 – Territorial application

- a Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which this Convention shall apply.
- b Any State may, at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Convention to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.
- c Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 21 – Denunciation

- a Any Party may, at any time, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

Titre V – Clauses finales

Article 18 – Signature et entrée en vigueur

- a La présente Convention est ouverte à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe.
- b Elle sera soumise à ratification, acceptation ou approbation. Les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.
- c La présente Convention entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date à laquelle dix Etats membres du Conseil de l'Europe auront exprimé leur consentement à être liés par la Convention conformément aux dispositions du paragraphe précédent.
- d Elle entrera en vigueur à l'égard de tout Etat signataire qui exprimerait ultérieurement son consentement à être lié par elle le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date du dépôt de l'instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

Article 19 – Adhésion

- a Après l'entrée en vigueur de la présente Convention, le Comité des Ministres du Conseil de l'Europe pourra inviter tout Etat non membre du Conseil de l'Europe, ainsi que la Communauté européenne, à adhérer à la présente Convention par une décision prise à la majorité prévue à l'article 20.d du Statut du Conseil de l'Europe, et à l'unanimité des représentants des Etats contractants ayant le droit de siéger au Comité des Ministres.
- b Pour tout Etat adhérent, ou pour la Communauté européenne en cas d'adhésion, la Convention entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de dépôt de l'instrument d'adhésion près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

Article 20 – Application territoriale

- a Tout Etat peut, au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, désigner le ou les territoires auxquels s'appliquera la présente Convention.
- b Tout Etat peut, à tout autre moment par la suite, par une déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, étendre l'application de la présente Convention à tout autre territoire désigné dans la déclaration. La Convention entrera en vigueur à l'égard de ce territoire le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de réception de la déclaration par le Secrétaire Général.
- c Toute déclaration faite en vertu des deux paragraphes précédents pourra être retirée, en ce qui concerne tout territoire désigné dans cette déclaration, par notification adressée au Secrétaire Général. Le retrait prendra effet le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de six mois après la date de réception de la notification par le Secrétaire Général.

Article 21 – Dénonciation

- a Toute Partie peut, à tout moment, dénoncer la présente Convention en adressant une notification au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

- b Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 22 – Amendments

- a Any Party, and the committee mentioned in Article 16, may propose amendments to this Convention.
- b Any proposal for amendment shall be notified to the Secretary General of the Council of Europe, who shall communicate it to the member States of the Council of Europe, to the other Parties, and to any non-member State and the European Community invited to accede to this Convention in accordance with the provisions of Article 19.
- c The committee shall examine any amendment proposed and submit the text adopted by a majority of three-quarters of the Parties' representatives to the Committee of Ministers for adoption. Following its adoption by the Committee of Ministers by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe, and by the unanimous vote of the States Parties entitled to hold seats in the Committee of Ministers, the text shall be forwarded to the Parties for acceptance.
- d Any amendment shall enter into force in respect of the Parties which have accepted it, on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which ten member States of the Council of Europe have informed the Secretary General of their acceptance. In respect of any Party which subsequently accepts it, such amendment shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which the said Party has informed the Secretary General of its acceptance.

Article 23 – Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, any State which has acceded or been invited to accede to this Convention, and the European Community having acceded or been invited to accede, of:

- a any signature;
- b the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- c any date of entry into force of this Convention in accordance with the provisions of Articles 18, 19 and 20;
- d any amendment proposed to this Convention in accordance with the provisions of Article 22, as well as its date of entry into force;
- e any other act, declaration, notification or communication relating to this Convention.

- b La dénonciation prendra effet le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de six mois après la date de réception de la notification par le Secrétaire Général.

Article 22 – Amendements

- a Toute Partie et le comité cité à l'article 16 peuvent présenter des amendements à la présente Convention.
- b Toute proposition d'amendement est notifiée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe qui la communique aux Etats membres du Conseil de l'Europe, aux autres Parties et à chaque Etat non membre et la Communauté européenne invités à adhérer à la présente Convention conformément aux dispositions de l'article 19.
- c Le comité examine tout amendement présenté et soumet au Comité des Ministres, pour adoption, le texte retenu par une majorité fixée aux trois quarts des représentants des Parties. Après son adoption par le Comité des Ministres à la majorité prévue à l'article 20.d du Statut du Conseil de l'Europe et à l'unanimité par les Etats Parties ayant le droit de siéger au Comité des Ministres, le texte sera envoyé aux Parties pour acceptation.
- d Tout amendement entrera en vigueur, pour les Parties qui l'acceptent, le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date à laquelle dix Etats membres du Conseil de l'Europe auront notifié au Secrétaire Général leur acceptation. L'amendement entrera en vigueur, pour toute Partie qui exprimerait ultérieurement son acceptation, le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de réception de la notification par le Secrétaire Général de l'acceptation.

Article 23 – Notifications

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil de l'Europe, à tout Etat ayant adhéré ou ayant été invité à adhérer à la présente Convention, et à la Communauté européenne ayant adhéré ou été invitée à adhérer :

- a toute signature ;
- b le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion ;
- c toute date d'entrée en vigueur de la présente Convention conformément à ses articles 18, 19 et 20 ;
- d tout amendement proposé à la présente Convention conformément à son article 22 ainsi que la date d'entrée en vigueur dudit amendement ;
- e tout autre acte, déclaration, notification ou communication ayant trait à la présente Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at Faro, this 27th day of October 2005, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to any State or the European Community invited to accede to it.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé la présente Convention.

Fait à Faro, le 27 octobre 2005, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Etats membres du Conseil de l'Europe et à tout Etat ou la Communauté européenne invité à adhérer à celle-ci.

Certified a true copy of the sole original document, in English and in French, deposited in the archives of the Council of Europe.

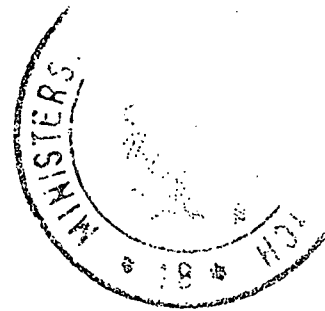
Copie certifiée conforme à l'exemplaire original unique en langues française et anglaise, déposé dans les archives du Conseil de l'Europe.

Strasbourg, 3 April 2006

The Director General of Legal Affairs
of the Council of Europe,

Le Directeur Général des Affaires Juridiques
du Conseil de l'Europe,

Guy DEVEL

Stwierdzam zgodność
fotokopii z oryginałem/odpisem

Warszawa, dnia 10.08.2020 r.

Sławomir Majczyk

Sławomir Majczyk
Zastępca Dyrektora
DEPARTAMENT PRAWNO-TRAKTATOWY